Nagyvárad, 1897. III. évfolyam 210. szám. Kedd, szeptember 14.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 « 05 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre , . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza u. 3. sz.**

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 13.

A második választás.

A második szavazásnál 294-en éltek választói jogosultságukkal Nagyváradon, melyből 288 szavazat esett dr. *Hoványi* Gyulára, mint a kath. autonómiát előkészitő kongresszus képviselőjére.

Csekély szám az, s bár sokféle ok teszi érthetővé, de mégis csekély szám.

Nem volt ellenjelölt, ez természetesen lohasztja az érdeklődést, nem volt programmbeszéd, igy nem nagyon csapkodhatnak a lelkesedés hullámai, második választás volt, s éppen most szivesen hallották, hogy Hoványi a jelölt, sokan úgy gondolkoztak, hogy biztos a megválasztatása, nincsen veszedelem, ha nem is szavaznak le, ismeretlen is még nagyon az egész autonomiai ügy — de mindezek tekintetbe vétele mellett is a legnyomósabb ok nézetünk szerint a katholikus hivekben hiányzó összetartozósági érzet.

Azt csak érzi mindenki, hogy a katholiczizmus ügy rá is tartozik, de úgy gondolja, hogy másokra még jobban tartozik, hát foglalkozzék vele más.

Ez a nemtörődömség szinte véréve lett már a katholikusoknak és éppen az autonomiai választásoknál, mely által a világi elem csak nyerhet jogokat, láttuk azt hol jobban, hol kevésbbé megnyilatkozni.

És ez a hol jobban, hol kevésbbé megnyilatkozó közöny a legerősebb argumentum az autonomia sürgős behozatala mellett.

Az idők változtak s amibe nincs legalább némi beleszólása az embernek, az ellen nem lázad ma már, hanem közönyössé lesz.

Közönyössé, még ha anyagi kárát okozza is, mit a szabad választások megrontása óta a politikában is tapasztalhatunk, akár az ellenzék okstrukcziójánál, akár a kormány jogfeladásai, vagy kvóta emelésénél.

Egyházi téren is, nem a vallásban lépett fel a közöny, hisz nap nap mellett olvashatunk az igaz vallásosságból eredő gyönyörü tényekről, templomaink is mind inkább telnek meg hivekkel, sőt e téren javulás konstatálható, hanem a közöny az egyház külügyeivel szemben lépett fel.

Ebből pedig sok, nehezen orvosolható baj származik. Az egyházpolitikai törvények behozatala idejében is úgy gondolkoztak a katholikusok, hogy csak úgy esküszik ő a templomban ez után is, mint előbb, meg is teszi és e gondolatban megnyugodva, nem fejtett ki kellő ellentállást, mikor még lehetett volna.

Ennek a közönynek meg kell szünni, hisz az egyház nem egyébb, mint a katholikusok látható társasága, már pedig minden tagra, ki valamely társaságba tartozik, fontos minden dolog, mely a társaságra vonatkozik.

Meg is lehet szüntetni e közönyt az önkormányzat behozatala által, ha az egyéni tisztes érdekek bevonatnak az egyház tiszta érdekkörébe, ha mód adatik a világi elemnek, az egyház külügyeibe való befolyhatás által, belsőbb viszonyba lépni az egyházzal s ha módja lesz a katholikusoknak oly téren találkozni, ahol, mint *katholikusok* jelennek, s csakis mint ilyenek jelenhetnek meg.

Nagy dolgot kell végezniök a kongresszusi tagoknak, midőn végleg megállapitják a módozatokat, mely az önkormányzatot létesitheti; nagy dolgot, melyért nem hamar kapnak hálát, de később, ha az autonómia átmegy verünkbe, annál mélyebb, annál átérzettebb hálával fogunk adózni nevüknek.

A németcsászár Magyarországon.

— Uralkodók találkozása. —

Ez idő szerint Tata az egész kotinens érdeklődésének a központja. A magyar király a hadgyakorlatok szinhelyén, a kis dunántuli magyar városban fogadta császárvendégét, honnan a gyakorlatok végeztével az uralkodók az ország szivébe, a székesfővárosba mennek.

Rendkivüli esemeny számba megy, hogy az osztrák-magyar monarchia uralkodója a magyar fővárosban fogadja fejedelmi vendégét. Ez okozza azt a kellémetlen érzést, a melylyel Bécsben a császár találkozást fogadják.

Tegnap érkezett előbb a magyar király s kevés vártatva a németek hatalmas császárja Tatára.

Az uralkodók fogadtatásáról s ott tartózkodásáról a következőket közöljük:

Az inségesek javára nagyszabásu jótékony bazárt rendezett a nőegylet a tatai Eszterházyféle grófi parkban, a melyet a király is meglátogatott. A park igen szépen volt diszitve s

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A czár Varsóban.

Irta: **Radványi Aladár.**

Oh Varsó, Varsó! tornyaidnak
Hova lett büszke csillogása?
Ott álltál tegnap délczegen még.
Az elnyomóval szembe szállva,
Daczoltál vészszel és viharral,
Mit rád mért néped árva sorsa,
Megtörhettek de nem hajoltál —
Ah, Varsó, Varsó! — és a porba'! . . .

Te láttad-e a büszke czárnak
Megrémült békés hirnökit,
Kik békéért csengve kérték
Nagy fejedelmed, Báthoryt?
S hozzád vonul be ünnepélylyel
A meggyőzött késő utóda? —
Harang zug, hódol a lakosság, —
És Varsó, Varsó ott a porba'!

Te voltál-e az édes anyja
Nyolcz höi, fényes fölkelésnek?
Dembinszkyt, Bemet, Harcziuszkot
Te üdvözölted fővezérnek?
És most zászlókkal feldisztve
Áldást csengesz elnyomódra?
Hol nem halt még ki az önérzet,
Ha Varsó, Varsó ott a porba'?

Hát annyi hős lengyel kezében
Hiába villogott a fegyver!
A rájok omló tengerárral
Hiába küzdtek meg ezerszer
Föld itta fel a hősi vért és
Nem szállt az át a korcs utódra,
Ők meghaltak, de nem hajoltak,
Ma Varsó, Varsó ott a porba'.

Elgondolom: mi nagy csapások
Érhették ezt a nemzetet,
Ha most megtörve néma könnyel
Csókolja a zsarnok keezt!
Busan látják a jó barátok,
Csak ellensége szól njjongva:
Meghalt már, meghalt már a lengyel,
Hisz Varsó, Varsó ott a porba'!

Nem, nem lehet. — Hadd zugjatok hát
Békés ünnepre, vén harangok!
Lelkemnek hangja tulkiáltja:
Nem jönnek, nem, szivből e hangok!
A fényes ünnep mámorában
Egy szebb jövő regondolok ma,
Midőn a lengyel ujra lengyel,
S Varsó, Varsó nem lesz a porba'!

A tükör.

— Japán história —

Forditotta: **Niedermanné Géher Hedvig.**

Azt mondják sokan, hogy Japán a franczia kelet. Azonban a két ország lakóinak sok olyan tulajdonsága van, a melyek homlokegyenest ellenkeznek egymással. Igy például egy franczi a leánynak első ösztöne tükröt keriteni, a melyben arczát, s mozdulatai kecsességét megbámulhatja. Mig ellenkezőleg Yovuski japán faluban a tükröt még nevéről sem ismerik s a leányoknak szépségükről nincs más képzetük mint az, melyet többé kevésbé szenvedélyes vőlegényük vallomásában föltár nekik.

Történt egyszer, hogy Kiki—czum nevü fiatal ember, a ki azzal foglalkozott, hogy az ottan divatos könnyü kocsikat huzta, tolta, a földön egy villogó tárgyat pillantott meg s aztán fölvette. A japáni kiváncsian szemlélte meg a talált dolgot, egy kis zsebtükröt, melyet valószinüleg egy az országban szerte bolyongó angol hölgy veszitett el. Hirtelen nagyot kiáltott, mert a csillogó, fényes felületről egy sötét, inteligens ábrázat pillantott rá, melynek szemei szintén nagy ijjedséget fejeztek ki.

»Ez meghalt édesapámnak a képe« mormogta Kiki—czum térdre esve »hogyan

Valódi első minőségü, hegyi **fehér és vörös borok** olcsó árban kaphatók **Czeglédy Sándornál** „ZÖLDFA“-szállodában.

Az árak a hirdetési rovatban olvashatók.

270 7—0

katona és czigány zenekarok játszottak a sátrak előtt.

Félórával a kitüzött idő előtt fél 2-kor a király Paar gróf hadsegéd kiséretében megjelent a parkban. Vele jöttek József, Ienő és Rainer főherczegek is.

A királyt csak 2 órára várták s igy a közönség nem volt. A királyt Diftur báróné üdvözölte,Eszterházy Ferencz grófnő nem tud magyarul. Diftur báróné üdvözlő beszéde után Eszterházy Ferencz grófné kezdte a királyt kalauzolni. A grófné a király bal oldalán haladt, a mikor a király ezt észrevette, hátralépett és udvariasan jobb oldalra kocsátotta a grófnét.

Többnyire királyunk és a német császár arczképei, Tata-Tóváros látóképei kerültek eladásra. A király megjegyezte, hogy a képek nagyon találók

Diftur Alice baronesz a második pavillonban árult. A király mgkérdezte tőle, hogy leánya-e Diftur bárónénak és a két felajánlott rózsát egyenruhájának sujtásába tüzte.

Kozma Gézáné és Ecsi Irma majolika edényeket, tálakat és kórsókat árultak a harmadik pavillonba.

— Milyen vidékről valók ezek a munkák, kérdezte a király.

Torontálból, Nyitráról, Erdélyből az Alföldről és Pozsonyból felség, volt a felelet.

A vasból készült thea-pavillonban Eszterházy grófné egy csésze theából kinálta meg a királyt a ki igy szólt:

Köszönöm. Most nem, majd talán később.

A pezsgő-pavillonban azonban ő maga kért egy pohár pezsgőt, megkóstolta azt. A szivar és czigaretta pavillonban, Pál Lajosné szivarral kinálta meg a királyt és a király elfogadta és eltette.

Ezután elbucsuzott Eszterházy grófnét ől, akinek azt mondta:

— Nagyon örülök, hogy eljöttem, nagyon szép volt. Remélem, hogy az anyagi eredmény is kedvező lesz.

A bazár jövedelmét tudvalevőleg a komárommegyei árvizkárosultak felsegélyezésére forditják. A király Paar gróf utján 500 forinttal járult hozzá a bazár jövedelméhez.

A tatai pályaudvaron 2 óra után gyülekezni kezdettek a fogadó küldöttségek, legtöbbje diszmagyarban.

József főherczeg lovassági tábornoki egyenruhájában volt.

Nem sokkal azután hatalmas éljenzés jelzé a király megérkezését, ki porosz tábornagyi diszruháját viselte.

A király a főherczegekkel váltott szót s megpillantván az orosz Voronin őrnagyot, megszólitotta s szintén hosszasabban beszélt Rundztad alezredessel, ki a királyunk nevét viselő schleswig-holsteini huszárezre parancsnoka.

A különvonat megérkezése előtt a győri személyvonat állott meg Tatán. A királyt látszólag kellemetlenül lepte meg, hogy a vonat érkezése megzavarta a cerclet és amig a rendőrség a vonatból kitolongó néptömeget szoritotta hátrább, visszavonult a sátorba, melyet tegnap csak futólag látott és megtekintette azt. A főispánnak pedig azt mondta:

— Remélem az utazó közönség elmegy, mert az veszedelmes lehet.

Négy óra előttanehány perczel előlépett Ludvigh elnök-igazgató és jelenté a német császár vonatának közeledését.

A vonat pontban 4-kor berobogott és amint látható lett a német császár aki a nevét viseló 7-ik magyar huszárezred ezredesi ruhájában jelent meg a waggon ajtajában; élénk harsány éljenzés hangzott fel, mely a küldöttségektől átterjedt, s hosszas visszhangra talált a körülálló, pályaudvar területét elfoglaló nagyszámu közönségnél is.

Királyunk az érkező uralkodóhoz lépett s kezét melegen megrázta, azután kétszer megcsókolta a császárt. Az istenhozott szives szavai után mind egyik uralkodó a másik fél kiséretéhez fordélt.

A német császár a főherczegeknek nyujtott kezet, nyájasan üdvözölvén őket, utánuk a szolgálatra beosztott Üxküll-Gyllebrand táborszernagyot szólitotta meg, ki bemutatkozott.

A sátor előtt váró kocsira ültek az uralkodók, királyunk jobbján a német császárral kiket az egész uton az imént hintett babérlevél kellemes illata és ezer meg ezer ember meleg éljenzése fogadott és kisért a hosszu kanyargó uton és a város emberlepte utczáin be a grófi kastélyig.

Feltünően érdekes látványt nyujtott a tatatóvárosi gazdák lovas bandériuma. 25 jó lovas gazda vörös mellényben, fehér bő ujju ingben s bő gatyában kitünő hatást tett az ilyeneket már megszokott hazai közönségre is, de egészen magára vonta a német császár kiséretének a figyelmét, sőt maga a császár is tetszéssel nézte az előtte szokatlan lovas csapatot.

Délután 4 órakor a német császár fogadására, a kastély kertfelőli oldalán állást foglaltak Beck báró táborszernagy a hadgyakorlatok egész vezetőségével, Krieghammer és Fejérváry miniszterek, a vendégekül, vagy döntnökökül meghivott tábornokok, a törzs- és főtisztek, továbbá a most Tatán állomásozó csapatok tisztikara.

Délután fél 5 óra tájt éljenkiálltások jelezték a felségek közeledtét. Legelől a főispánt és alispánt hozó kocsi jött, azután következett a felségek kocsija. A diszszázad és a fogadásra megjelentek szalutáltak, az ezred zenekara pedig a »Heil dir im Siegeskranz«-ot játszotta.

A felségek a diszszázad jobb szárnyánál leszálltak a kocsiról és elléptek a diszszázad előtt, mely egy induló hangjai mellett elvonultelőttük.

Ezután Vilmos császár, kisérve királyunktól, a kastélyba ment, melynek bejáratánál Eszterházy gróf a német császárt hódolatteljesen fogadta, mig Eszterházy grófné á lépcsőháznál várta a magas vendégeket, kik a grófi párt nyájasan üdvözölték.

A német császár később Üxküll gróf lovassági tábornok kiséretében meglátogatta a grófnét.

Esti 7 órakor diner volt a tóparti diszsátorban ő felségeik, legszükebb körü kiséretük és a tábornoki kar foglaltak helyet, mig a többi vendégek a téli kertben ettek. Vilmos császár Ferencz József királyunk jobb oldalán ült, mellette József, Jenő főherczegek, balra a királytól Rajner főherczeg és Eulenburg gr. nagykövet ült.. Diner alatt a 34. gyalogezred zenekara játszott és előadta Vilmos császár »Dal Aegirhez« czimü zeneszerzeményét is. Ma este pompás kivilágitás volt a tavon és mindkét városban.

*

Mohács is készülődik a magyar királynak és hatalmas vendégének méltó fogadására. Ambár a felségek inkognitóban fognak odaérkezni és hivatalos fogadtatás nem is lesz, a város és a környék lakossága legalább méltó módon akar külső kifejezést adni az uralkodó iránt érzett hódolatának és rajongó szeretetének.

A nagyszerü dekorálás holnap estig már teljesen elkészül. Az az utvonal, a melyen a király fejedelmi vendégével végigvonul, valóságos virágoskert, a melyet a zászlósor tesz különösen impozánsá.

A fejedelmeket és a kiséretet vivő hajók számára külön révbejáratot rögtönöztek.

A szolgaszemélyzet már megérkezett a német császárhoz és a királyunkhoz beosztott 9—9 szolga tetőtől talpig magyar ruhában van, pőrge kalapban, sujtásos uniformisban, ránczos csizmában. Magyar ruhát kapnak a főherczegi kocsisok is.

A vadászati programm némi változást szenvedett, mert a kijelölt területnek egyes pontjairól a legutóbbi árviz alkalmával odaömlött viz még nem szivárgott le egészen. Izabellaföld például teljesen viz alatt áll. A legutóbbi intézkedések szerint a király Buda környékén is fog vadászni. Az előkészitő bizottság már bejárta az egész vidéket és jól megvizsgált mindent.

A mohácsi püspöki templomot is feldiszitik, merf Izabella főherczegnő leányaival vasárnap misét fog hallgatni. A német császárnak

---

juthatott ez ide; talán valami jel ez, a mit a másvilágról küldött, vagy talán épen értem jött?

Óvatosan bele göngyölte kincsét zsebkendőjébe s kabátja zsebébe csúsztatta. Nem akarok erről a dologról szólani feleségemnek, ő fiatal, és kiváncsi mint minden asszony s fecsegésének az lenne a következménye, hogy szomszédaim is tudnának a relytélyes tárgyról. Mihelyt beesteledett haza ment és biztos rejtekhelyet keresett kincsének. Hosszas tanakodás után elhatározta, hogy a képet egy sarokszekrényen álló kék virágvázába rejti.

Napok multak és Kiki—czum nem tudta leküzdeni nyugtalanságát, mely a ragyogó tárgy megtalálása óta hatalmába keritette. A kép mindég ott motoszkált fejében, és nem egyszer hirtelen ott hagyta munkáját, haza szaladt, hogy egy pillantást vessen a drága leletre. Abban sem külömbözik a föld többi országától Japán, hogy mihelyt a nős ember valami titkot rejteget oldalbordájától, az minden árom azon iparkodik hogy azt ki tudja. Lili—cze gyanakodva nézte urának gyakori jöttét, mentét. Eleinte azt hitte, hogy azért szalad olyan gyakran haza, mert őt óhajtja látni, hiszen egyszer egyszer sem felejtette el, hogy fiatal feleségét meg ne czirógassa, és csókolja, a mi őt mindég kibékitette és gyanuját eloszlatta.

Lassankint azonban ujra feltámadt bizalmatlansága, mert azt tapasztalta, hogy férje soha sem hagyja el a házat a nélkül, hogy egy félreeső szobába ne menjen, a melyet különben igen ritkán használtak. Egyszer férje után lopódzott és látta, hogy az a kék vázát melyben ő rózsaleveleit gyüjti éppen vissza teszi a helyére. Ugy mutatta, hogy nem vett észre semmit és férje a szokott kedves módon bucsozott el tőle. Alig hagyta el Kiki—czum a szobát, midőn az asszony macska ügyességgel elérte a vázát s rózsa levelei között a tükrött föllelte.

Alig vetett reá egy pillantást, világos lett előtte a borzasztó való. Egy szép fiatal asszony volt az a mit férje oly féltékenyen őrzött. Az első pillanatban alig volt annyi ereje a fájdalom tól és felindulástól, hogy leüljön s hangos sirásra fakadjon. Azonban alig hogy ez elmult, határtalan dühbe jött. Ez hát az az ember, a kit ő oly jónak, gyöngédnek és hűnek tartott. Azért jött hát olyan gyakran haza s tette magát gyöngédnek, hogy egy másik asszony képében gyönyörködjék. Ujra megnézte a tükröt s haragja fokozódott, midőn ugyanazon vonásokat látta meg, persze a felindulástól eltorzulva.

Tele búval, bánattal rejtette el a fatális képet. Arczát tenyerébe fektette s ujra fájdalomba merült, mig csak hazatérő férje léptei fel nem riasztották.

— Ez hát a szerelem, melyet te nekem esküdtél« kiáltott helyéről felugorva midőn az belépett »Igy viseled magad alig egy évi házasság után.

Kiki—czum ijjedten huzódott vissza. »Mit mondasz Lili—cze?« kérdezte ijjedten, azt hitte, hogy meghibbant az esze. »Miért faggatsz ily módon, mit tettem én neked?

— Mit tettél nekem? Talán nem is elég az neked, hogy a kék virágvázában egy idegen asszonynak a képét rejtegeted? Nézd meg s aztán tagadd, ha tudod!

— Nem értelek, jajgatott a szegény ember.

— Igen, te nem értesz engem? Én még kevésbbé értelek, hogy ilyen asszonyt, mint ez, szeretni birsz, még ha legalább szép volna, de ördögi nézése van s ezen csufságért elfeleded saját szegény feleségedet.

— De mit fecsegsz itt össze-vissza« kiáltott Kiki—czum meglehetős ingerülten« nem látod talán, hogy a meghalt édes apám képe az, a melyet az útczán leltem s eltettem hogy senki se lássa.« A fölháborodott fiatal asszony szemei villámokat szórtak midőn ezt a kézzel fogható hazugságot hallotta.

— Csaló!« kiáltotta dühösen »te elakarod hitetni velem, hogy egy asszony képét nem tudod megkülömböztetni egy férfiétől?« A férj haragja fokozódott s csinos házi perpatvar keletkezett. Egy japáni pap a ki éppen akkor haladt el a dráma szinhelye előtt, meghallotta a házasfelek kiabálását, bedugta fejét az ajtón s a czivakodást túl harsogó hangon kiáltá!:

— Az Isten szerelméért gyerekek minek veszekedtek? mi lesz veletek?

külön diszsátorban tartanak vasárnap istentiszteletet, a király azonban már nem lesz jelen a misén, mert szombaton este, egy nappal a német császár érkezése előtt a fővárosba utazik.

*

Tata, szeptember 13. (Saját tud. távirata). Ő Felségeik reggel 7 óra 15 perczkor a legszükebb kisérettel kocsin a hadgyakorlatok szinhelyére mentek. Vilmos császár az osztrák-magyar 7-ik huszárezred, (az uj nagyváradi huszárezred, melynek a német császár a tulajdonosa) egyenruháját viselte. A kora reggel daczára az utczák megteltek közönséggel, mely az uralkodókat viharosan megéljenezte. Az ég borult.

Károlyi István gróf beszéde.

Ez a népszerü magyar mágnás ismét kemény beszédet mondott a F. M. K. E. szakolczai közgyülésén. Ez a beszéd kemény — de való — itélet a liberális kormányok három évtizedes müködéséről. Nem füzünk hozzá kommentárt, hanem adjuk a beszédnek általános érdekü részét a következőkben:

Kormányaink nem csinálnak nemzeti politikát.

Tisztelt közgyülés! Ki sem tagadhatja azt, ha szivére teszi kezét s őszintén akar és mer beszélni, hogy 1867 óta a nemzeti eszme az államélet minden vonalán érvényesülhetett volna, ha az ez idő alatt Magyarország ügyeit vezető kormányférfiainknak szándéka, erös akarata, hazafisága és bátorsága ezt czélul kitüzi. A nemzeti eszme sorsa a kormánynak kezében volt. Azt tehették velünk 30 év óta, amit akartak.

Mindent centralizáltak. Éppen azért valódi önkormányzatnak immár nyoma sincs sem a vármegyékben, sem a községekben. Kézre keritettek mindent hatalmat és igába hajtottak minden jogot; és hogy mindenhatók is lehessenek, még a törvények kötelező erejét is szétmállasztották. Ezzel együtt az állam-szocializmus merev utján haladva a dohány- só-, és szeszmonopoliummal, az arany-, ezüst-, vas és kőszénbányákkal, a vasutakkal, a postával, táviróval, telefonnal, gyárakkal, erdöségekkel, mezőgazdasággal, valamint a kat. alapitványok kezelésével és minden mértéket meghaladó bürokráczióval: lekötött magának a kormányzat legalább 400 ezer intelligens egyént, tehát az összes választóknak mintegy fele részét, a miből következik, hogy a közhatalmon kivül, jóformán a kormány kezében van az egyéni boldogulás feltétele is.

Ha még idevesszük, hogy a parlamentet a kormány választja, a főrendiházt kiegészíti és szaporitja uj mágnásokkal, hiveit ő juttatja — akár inkompatibilis, akár kompatibilis, de mindenesetre zsiros vállalatokhoz, direktoroskodáshoz: a püspököket ő nevezte ki, az egyházak felett legfőbb felügyeleti jogot gyakorol — ha mindezt összevesszük, bátran elmondható, hogy nagyobb, feltétlenebb és korlátlánabb polgári hatalmat az orosz czár sem igen gyakorol, mint a magyar kormány.

Tisztelt kőzgyülés! Ezek elsorolása után azt kérdem én, hogy 22 év óta (nem mondok 30 évet, mert hiszen az első évek ömlengésekben teltek el) miként használták fel kormányaink ezt az irtóztatos dimenzióju hatalmat a magyar nemzet megerösitésére? Hol és miben nyilvánul a nemzetiségi vidékeken a magyarhoz, mint vezérfajhoz és a történelmi Magyarországhoz való szeretetnek, ragaszkodásnak, hüségnek fejlődő és fokozódó érzülete?

1848. év előtt, nemcsak az Árpádok és Anjouk alatt, de közvetlen 40 év előtt, tehát ebben a században, a horvát főur magyarnak vallotta magát és a horváth középosztály jelentékeny része magyarul beszélt. Jellasich nem ezek között talált hivekre, hanem a granicsárok között. A kapcsolat köztünk és a társország között, élő, szerves, benső és testvéries volt. Olvasták a magyar költőket és kultiválták a magyar nemzeti érzületet.

Ma?! Ez a terület merőben kisiklott talpunk alól. Ellenséges indulatnál egyebet ott nem tapasztalunk, s az egész tartomány ég a fajgyülölet tüzében.

Hasonlókép vagyunk Fiuméval is. Sok ezer magyar él ott az olaszok és horvátok között. Ur az olasz, de érvényesül a horvát is. A magyar nem létezik. Még polgárjoghoz sem jut. Mesterségesen tagadják meg tőle a honositást. Valóságos helta. Kedvünkért legfeljebb németül tanulnak meg, de magyarul nem.

Csak arra vagyunk jók, hogy kizsákmányoljanak. A magyar pénz tetszik. Horvátország igazgatási költségeihez évenkint 5.6 millióval járulunk. Fiuméba belevertünk legalább 120 milliót. Halászvároskából nagy kikötő várossá tettük s most forrongásban vannak azért, hogy a mostanig létező Bach-törvények helyébe alkotmányos izü magyar törvényeket akarunk tenni.

Ilyen az ő hazafiságuk és magyar érzelmük! A 22 évl öntudatos, czélját ösmerő nemzeti politikát folytató kormányzás alatt nem lehetett volna-e jobban felhasználni a már előbb emlitett irtózatos dimenzióju hatalmát a kormánynak? és fejlődhettek volna-e ennyire vissza e dolgok, ha kormányaink nemzeti politikát csinálnak?

De maga a társadalom sem nyujt kecsegtető látványt.

A posták kimutatása szerint több német nyelvü lappéldány fogy el ma hazánkban, mint magyar. Ezeknek az olvasó közönsége nem a tót, oláh nyelvü lakosság. Hát kicsoda? Bizonyára a magyar társadalom.

De van-e abban a tárradalomban erőteljes nemzeti érzelet, mely mellőzni tudja saját kulturáját? Talán jobbat, többet ád az idegen? Ez lehet. De ha mindazok a magyarok, kik az idegent hizlalják, a magyart istápolnák, akkor a magyar irodalom mód nélkül megizmosodnék.

Tudományunk is a németből származik. A legnagyobb magyarnak, Széchenyinek nagy alkotása, az akadémia, évtizedek óta még csak kisérletet sem tesz a magyar kulturának támaszt adni. Ez az intézet ugy él, mintha nem a hazafiságnak szent kapcsai füznék hozzánk, hanem a helyhez kötöttség nyügei.

Nem vigasztaló a törvényhozás képe sem. Örökös recipiálás, állandó majmolása a német alkotásoknak, — ebből áll a kodifikátori müködés veleje. Olyan törvényünk, mely kizárólag a magyar faj lelkéből, szokásaiból, temperamentumából, szükségeiből meritette volna igazságait; melyen megérezhető legyen a magyar föld léleglézése és a magyar szellem speciálitása, aligha van egyetlenegy is az ujabb időből. Már pedig a népcoportot első sorban a törvények gyurják át nemzetté. Idegenből átvett törvények csak korcs nemzeti szellemet hozhatnak létre.

Tisztelt közgyülés! Ez dióhéjba való foglalatja azon — fájdalom! — igazságoknak, melyeket kötelességemnek ismertem előadni ama reményben, hogy azokat minden jó magyar be fogja vésni emlékébe és el nem feledi egyhamar.

Ezek igen sulyos vádak, melyeket sajnos az élet erősit meg.

A kormányok rendkivül mulasztásait megerezte a magyar társadalom s a maga szegényes eszközeivel sietett azok pótlására. Ebben a társadalmi közérzésben rejlik, a kultur-egyletek keletkezésének az oka. Maga tehát az egyletek keletkezése is hangos kiáltó vád a kormányzás iránya ellen.

De mi tisztelt közgyülés, nem pótolhatjuk az 500 milliós bugettel biró állam mulasztásait, annál kevésbbé akkor, midőn még a jelenlegi kormányunk is a közmüvelődési egyletek ügyibe, bár segélyezőleg is való beavatkozását — ép ugy mint az öt megelőző kormányok — veszélyesnek állitja.

Mi egész mértékben beváltjuk feladatunkat, ha vészben, viharban nem mozdulnak az árboczkosárból s őrködő lelkünk lelkiismeres hüséggej jelzi a kormányosok számára a jó és rossz iránt és ha rossz irányt és ha igyekszünk ébren tartani a hajó népében a faszeretet és a hazafiságnak kötelességeit.

Istentől áldást kérve a magyar hazánkra a közgyülést megnyitottnak nyilvánitom.

Kik fizetnek a legtöbb adót Nagyváradon? *

— Százhuszonöt virilis jelölt. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának féle hatvanként legtöbb adót fizető polgárból áll.

A jövő évre e hónap folyamán állapitják meg a virilisek névjegyzékét s erre nézve a városi adóhivatal összeállitotta azon 125 városatya jegyzékét, akik a legtöbb adót fizetik Nagyváradon.

A névjegyzék a következőket sorolja fel:

Rimanóczy Kálmán 3610 frt 90 kr.
Guttmann József 2213 frt 14 kr.
Dr. Schlauch Lőrincz 1896 frt 49 kr.
Várady Nándor 1894 frt.
Lévay Zsigmond 1783 frt. 22 kr.
Óváry Sándor 1675 frt 42 kr.
Deuts K. Ig. 1508 frt 90 kr.
Andrényi Lajos 1496 frt 43 kr.
Diossi Lajos 1446 frt 21 kr.
Mayr Sándor 1438 frt 95 kr.
Barts Sándor 1271 frt 50 kr.
Moskovits Adolf és fiai 1238 frt 2 kr.
Munk Jakab 1212 frt 73 kr.
Kurlender Rafael 1194 frt 62 kr.
Weisz Mór 1107 frt 70 kr.
Zsiga Miklós 1037 frt 50 kr.
Hillinger Lipót 1035 frt 79 kr.
* Némethy Károly 2059 frt 68 kr.
Papp György 1006 frt 98 kr.
* Dr. Munk Béla 1891 frt 50 kr.
Diamandy Miklós 934 frt,
* Bottó Eerencz 1675 frt 48 kr.
Róth Mór 818 frt 2 kr.
Király György 807 frt 65 kr.
Poynár Jánoá 806 frt 95 kr.
Löblé Henrik 759 frt 40 kr.
Aufricht Mór 749 frt 8 kr.
Weinberger Jakab 738 frt 48 kr.
* Dr. Kutiák Ágoston 1466 forint 70 kr.
Füchsl Emánuel 728 54 kr.
Rendes Vilmos 716 frt 64 kr.
Kohn Ignácz 692 fri 42 kr.
Incze Lajos 678 forint.
* Ritoók Zsigmond 1352 frt 48 kr.
Müller Salamon 662 frt 1 kr.
Weiszlovits Adolf 645 frt 50 kr.
Sonnenvirt Bernát 627 frt 64 trt.
Kugler Albert 618 forint 23 kr.
Léderer Dávid 602 frt 66 kr.
Ifj. Kohn Sámuel 586 frt 24 kr.
Wőber János 569 frt 85 kr.
Sebestyén Lajos 558 frt 92 kr.
* Rádl Ödön 1116 frt 40 kr.
Balogh Döme 554 frt 67 kr.
Moskovits Mór 552 frt 44 kr.

A *-gal jelzetteknek az adója kétszeresen van számitva.

— Atyám« kiáltotta Kiki—czum »a feleségem egész bolond lett.

— Minden asszony többé kevésbé az« szólt csendesen a pap »ne kivánj lehetetlen tökéletességeket, elégedjél meg avval a mit a sors juttat neked. Az asszony ugyis mindig a férfi keresztje.

— Még szépiteni akarjátok a csalást, ujra mondom a mi igaz atyám, férjem egy idegen asszony képét rejtegeti.

— És én esküszöm, hogy boldogult édesapám képe az« kiáltott Kiki—czum.

Ugyan csendesedjetek le már gyermekek, s adjátok ide azt a képet.

— Itt van!« kiáltott Lili—cze, kikelve magából »ez csak egy, de ez az egy elég, hogy méltán haragudjak reá.

A pap elvette a tükröt s figyelmesen szemlélte azt. Azonbán alig tekintett az üvegre, mélyen meghajolt s ünnepélyes hangon igy szólt:

— Ne czivakodjatok gyermekeim, s éljetek békességben, egyikőtöknek sincs igaza, mert ez valamely szent és tiszteletre méltó pap képe s azon csodálkozom, hogy ilyen nagyon tévedtetek, s ezt a képet mely csakugy sugárzik a kegyességtől, mindketten félre ismertétek. Magammal viszem s pagodánk első ereklyéi közt megőrizem.

Miután megáldotta a házaspárt, méltóságtelyes léptekkel eltávozott a lelkész, magával vivén a tükrött, mely oly sok félreértésnek volt okozója.

Stern Márton 531 frt 59 kr.
Sztarill Ferencz 531 frt — kr.
Beczkay Lajos 520 frt 10 kr.
Fleischer Miksa 520 frt — kr.
* Harmthy Károly 1012 frt 86 kr.
Steiner M. Albert 495 frt 07 kr.
Farkas Izidor 477 frt 46 kr.
* Molnár Lajos 948 — kr.
Janky József 455 frt 59 kr.
Deutsch Simon 438 frt 05 kr.
Nadányi Jenő 436 frt 44 kr.
Kunz Gusztáv 435 01 kr.
* Nyiry György 863 frt 50 kr.
Kövér Sándor 863 frt 32 kr.
Tarr István 428 frt 83 kr.
* Miskolczy Barna 827 frt 12 kr.
Schenker Mihály 411 frt 65 kr.
Tóth Ferencz 409 frt 36 kr.
Déry János 406 frt 50 kr.
Deutsch Herman 406 frt 45 kr.
Bölöny József 400 frt 26 kr.
* Hlatky Endre 795 frt 28 kr.
Fráter Ferencz 393 frt 98 kr.
Bognár Sándor 389 frt 94 kr.
Farkas László 385 frt 03 kr.
Kohn Dávid 384 frt 92 kr.
Oláry Gyula 383 frt 25 kr.
Berger Dániel 375 frt 92 kr.
Kaczián Károly 374 frt 85 kr.
Tóth Jenő 374 frt 75 kr.
Mandel Adolf 372 lrt 03 kr.
Kempfner Mór 370 83 kr.
Batáry Imre 366 frt 17 kr.
German Károly 363 frt 59 kr.
Hartman Mór 359 frt 80 kr.
Teleszky István 357 frt 95 kr.
Grünwald Simon 353 77 kr.
* Mihelfy Adolf 702 frt 40 kr.
Hajnal Márton 353 frt 83 kr.
Fehér János 350 frt 66 kr.
Hofner József 340 frt 33 kr.
Margulit Gyula, 337 frt.
Weidlich István 335 frt 50 kr.
Czeglédy Sándor 332 frt 02 kr.
Huzella Gyula 331 frt 18 kr.
Popper Adolf 330 frt 65 kr.
Krugstein Izidor 324 frt 93 kr.
Mihelfi Pál 318 frt 49 kr.
Mihalovits János 317 frt 52 kr.
Sável János 317 frt 41 kr.
* Király Viktor 622 frt 94 kr.
Papp József 309 frt.
* Mezey Mihály 617 frt 52 kr.
* Dr. Vári-Szabó Béla 512 frt 74 kr.
Palóczy Károly 301 frt 75 kr.
Tarr István 300 frt 95 kr.
Bodánszky Lipót 297 frt 20 kr.
* Dr. Sonnenfeld Zsigmond 591 frt 46 kr.
Des Echerolles-Kruspér Sándor 291 frt 73 kr.
* Erdélyi József 571 frt 79 kr.
* Sal Ferencz 566 frt 54 kr.
* Heringh Sándor 556 frt 24 kr.
* Csapó Ferencz 556 frt 18 kr.
Mahel Ferencz 278 frt 07 kr.
Wertheimstein Alfréd 277 frt 25 kr.
* Gyalokay Lajos 550 frt 26 kr.
* Kiss Elek 547 frt 80 kr.
Ambrózy Márton 270 frt 16 kr.
Tisza Kálmán 269 frt 47 kr.
* Dr. Duma Florián 500 frt 58 kr.
* Pallay Lajos 500 frt 26 kr.
* Dr. Dőry Ferencz 492 frt.
Grósz Alber 243 frt 50 kr.
Stern Márton 241 frt 90 kr.
Száhländer Károly 229 frt 32 kr.
Voszka Ferencz 234 frt.
Dr. Kazay Kálmán 457 frt 94 kr.
* Dr. Grósz Albert 447 frt.
* Frankó Endre 437 frt 98 kr.
* Dr. Berkovits Ferencz 403 frt 80 kr.

Természetesen még nem lehet megállapitni, hogy ezen 125 adófizető polgár közül kik jutnak be a zöld asztalhoz városatyának, mivel többen nem Nagyvárad városánál akarják gyakorolni jogukat, mások pedig még felszólalással élnek alapul felvett adóösszegük miatt. Azt látjuk a jegyzékből, hogy nem sok uj virilista kerül be ujévtől a törvényhatóságba.

Népkonyha a Réten.

— Bankett helyett jótékonyság. —

Igen üdvös, emberbaráti eszme megvalósitásán fáradoznak a »Réti Népkör« tagjai; a mely ha sikerrel lesz keresztül vive, örökös hálára kötelezi a városrészt s a humanosan gondolkozó polgárokat a kör iránt.

Emlitettük, hogy a »Réti Népkör« diszvacsorát akart rendezni dr. Bulyovszky József polgármester tiszteletére. A társasvacsora sikere biztositva volt, amennyiben nemcsak a kör tagjai, de a város más részén lakó polgárság is nagy számmal irta alá a kibocsátott iveket.

Daczára ennek, a társasvacsora elmarad és pedig igen nemes indokból.

Úgyanis a kör jogi tanácsosa: dr. Makay Pál ügyvéd, mikor a diszvacsora ügyében tisztelgett az uj polgármesternél, dr. Bulyovszky József megköszönte a tisztelet ilyen kifejezésének szándékát, azonban óhaját fejezte ki, hogy tekintettel a Nagyváradon, sőt az egész országban uralkodó szomoru viszonyokra, az ő ünnepeltetése helyett inkább szive szerint lenne, ha azt az összeget, amit a diszvacsorára szántak, egy népkonyha felállitására forditanák, mely a Réten szolgálna a téli, szigoru időben istápolásul a munka és kenyér nélküli szegények és elaggottaknak.

Az eszme felvéteseért a legőszintébb tisztelettel tartozik a kör a polgármesternek, mert rámutatott, hogy miként lehet és kell a a jótékonyság gyakorlásával enyhiteni a nyomort.

Jóllehet, hogy egy áldott lelkü főpap: Dr. Nogáll János felszent. püspök már tart fenn minden télen a Szent-Vincze intézetben népkonyhát, ahol igen sokan nyernek naponta meleg, jó ételt; de egy ember, ha még oly áldott szivü is, csak az anyagi tehetségek korlátain belül szolgálhatja az emberi szeretetet s éppen ezért nem lesz felesleges egy másik népkonyha a Réten.

A kör vasárnap e tárgyban ülést tartott, a melyen tudomásul vették a polgármester óhaját. Akik a társas vacsorára aláirták magukat, a befizetett összeget a szép, üdvös czélra adják.

Azonkivül nagyobb akcziót akarnak megindítani gyüjtés végett a felállitandó népkonyha javára.

A V.-velenczei népkonyha vezetésének tanulmanyozására s a részletek megállapitására egy ötös bizottságot küldtek ki, a melynek elnöke Gábor János a kör elnöke, tagjai: Dr. Makay Pál, Karger Sándor, Horváth Ferencz és Löwy Márton.

A kör tagjai között igen jó hatást tett a polgármester azon igérete, hogy kőzelebb meglátogatja a kör helyiségét.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

September 15. Biharmegye őszi közgyülése.
September 16. Iskolaszéki ülés a városházán, d. u. 4 órakor.
September 17. A kongrua felszólamlási bizottság ülése d. e. 10 órakor és délután 4 órakor.
September 18. Nagyvárad pénzügyi bizottságának ülése d. u. fél 4 órakor.
September 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.
September 25—26. Lóversenyek Nagyváradon
September 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.
Október 3. Tenyészállatkiállitás B.-Diószegen.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

*** A bibornok jubileuma és a püspökségi tisztek.** Dr. Schlauch Lőrinczbibor. aminap ülte meg n.-váradi püspökségének tizedik évfordulóját. A nemeslelkü főpap ezt az évfordulót azáltal tette emlékezetessé az uradalma szolgálatában álló tisztekre nézve, hogy mindenkinek évi fizetése 20%-át ajándékkép kiutalványozta. — Most, hogy a drágaság minden lépten-nyomon mutatkozik s az élelmi szerek ára egyre emelkedik, kétszeresen nagy jótétemény a püspökségi tisztekre nézve, kik nagyobb részt családos emberek, ez a bőkezü adomány. Tegnap délelőtt az egész tisztviselői kar személyesen tisztelgett a bibornoknál s nevökben Géczy Lajos főtiszt tolmácsolta forró köszönetüket a nemes lelkü adományért. A bibornok szivélyesen fogadta az üdvözletet s továbbra is biztositotta őket jóindulatáról.

*** Hirek a jogakadémiáról.** Dr. Bozóky Alajos kir. jogakadémiai igazgató vasárnap délelőtt tisztelgett a bibornoknál s meghivta őt a helybeli kir. kath. jogakadémia szerdán délelőtt tartandó tanév megnyitási ünnepélyére. A bibornok a meghivást megköszönve igéretet tett, hogy az ünnepélyre mint eddig minden évben, ugy az idén is elmegy, hogy ez által is tanu jelét adja azon elismerésnek, melylyel a jogi tanintézet iránt mindenkor viseltetik, E helyütt jegyezzük meg azt is, hogy az idei jogi tanév első felére beiratkozott joghallgatók száma már fölülmulja a 140-et, ugy hogy az évközben és a második félévben rendesen még beiratkozni szokott jogászokkal együtt az idén a joghallgatók száma el fogja érni a 180-at s igy az idén is a legnépesebb vidéki jogakadémia lesz az országban a nagyváradi. A szokásos olvasó köri és segélyegyleti választások e hó utolsó napjaiban lesznek. Az olvasóköri elnök jelölt az idén Millye Gyula III. éves, a segélyelnökségé pedig Puskás L. Béla III. éves joghallgató.

*** Majláth püspök Kolozsvártt.** Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök f. hó 12-én este Gyulafehérvárról Kolozsvárra érkezett és ott tegnap a róm. kath. status igazgatótanácsának ülésén elnökölt. Kolozsvárról Pécsre utazik, hogy ott papokat szenteljen és bérmáljon.

*** Áthelyezès.** A kozoktatásügyi miniszter Vucskics Aranka nagy-báródi állami iskolai tanitónőt jelenlegi minőségében a hatvani állami iskolához helyezte át.

*** A miniszter látogatása és távozàsa.** Erdély Sándor igazságügyminiszter, vasárnap délelőtt hosszabb ideig tartó látogatást tett dr. Schlauch Lőrincz bibornoknál, ki délután viszonoztaa látogatást. Tegnap délelőtt a miniszter visz-szautazott Budapestre,

*** A Vilmos huszárok Nagyvárad felé.** A tatai gyakorlatokon résztvevő 7-ik Vilmos huszárezred, mely tudvalevőleg e hó végétől Nagyváradon fog állomásozni, Budapesten fog keresztül vonulni állomáshelyére. A huszárok szeptember 17-én érkeznek Budapestre és két napig a fővárosba szállásolják el őket. És pedig az ezred-törzset, az utász-szakaszt, három századot és a két osztály törzset Budapesten, az ezred 4-ik és 5-ik századát Soroksáron, a 6-ik századot pedig Üllőn szállásolják el. A huszárok különben a tatai gyakorlatokon különösen kitüntették magukat s a tanácskozásnál a király elragadtatva szólt az erővel tele lovastámadásról és a honvédség főtisztei elé lovagolva, hosszabb dicséretben emelte ki a magyar honvédség ügyes támadását, a mely a huszárság diadalát megszerezte. A lovas rohamnak két huszár lett áldozata, a kik egy völgyi kukoriczásban buktak le lovaikról. Zuzódásnál egyéb bajuk nem történt, de azért szomoruan lehorgasztott fejjel ültek a sárga betegszállitó szekérbe. Egy huszárkapitány alól is megszökött itt a lova. A kukoriczásban pedig Bori Lukácsnak, a Vilmos huszárok egyik szakaszvezetőjének, Irsa nevü paripája bukott föl és nyakát szegte. A huszár mélabusan hajolt üvegesedett szemü lovára, de azért leszedett róla mindent, még a patkót sem ehagyta rajta és mikor odébb ment, hátraszólt:

— Te se rázol több legényt!

Ez volt a huszárló bucsuztatója . .

* **Pável püspök jubileuma Belényesben.** Pável Mihály nagyváradi gör. kath. püspök 25 éves jubiliuma alkalmából Belényesen szép egyházi és iskolai ünnepély folyt le. Délelőtt 9 órakor a gör kath. templomban hálaadó istentisztelet tartatott, amelyen Antal Agoston cz. főesperes pontifikált, tiz lelcész segédlete mellett. A mise után nagyszámu közönség a püspöki palotába ment, a honnét telefonon üdvözölte a Biharfüreden tartózkodó püspököt, a ki igy közvetlenül hallgatta az üdvözlést. Elsö sorban a belényesi gür. kath hivek, valamint a kulturális intézetek és azok vezetőinek, továbbá a püspöki uradalom tisztjeinek, a püspök tisztelőinek, végre a járásbiróság a gör. kath. egyh. nevében. Délelőtt 11 órakor az üdvözlés után a főgymnasium disztermébe gyültek össze. ahol az önképzőkör tagjai szavaltak, ének és zenekar szép zenedarabokat adtak elő. A megnyitónál Buteanu igazgató méltatta az egyházl jubiláns nagy érdemeit. Az ünnepély végén Stefanika László főgymnaziumi tanár és polgári leányiskola igazgatója a mindkét nembeli fiatalság nevében fejezte ki háláját. Pável püspök iránt.

* **Személyi hir.** H o v á n y i Géza, a nagyváradi takarék pénztár vezér igazgatója három heti szabadságidő után, tegnap vissza érkezett városunkba. Ma már át is veszi hivatala vezetését.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága szombaton, szeptember hó 18-án délután fél 4 órakor ülést tart. Ez alkalommal a város jövő évi költségvetését fogják tárgyalni. — A kongrua felszólamlási bizottság szept. 17-én d. e. 10 órakor a róm. kath. és délután 4 órakor a gör. kath«. lelkészek jövedelmeit érintő felszólamlásokat fog tárgyalni a bizottság dr. B u l y o v s z k y József polgármester elnöklete alatt a városháza termében.

* **Diszes esküvő.** Vasárnap délután tartotta esküvőjét D e s s e f f y László Biharvármegye alszámvevője özv. A n t a l ó c z y Adlofné földbirtokosnö kedves, szép leányával A n t a l ó c z y Annuska kisasszonnyal. A kora délntán Pelbárthidáról hosszu kocsisorral vonult a a nászvendégség Biharra, hol a r. kath. templomban ment végbe az esketés, melyet F e j é r Nándor esperes-plébános végzett. szép, megható beszédet intézett az ifju párhoz. Az esküvő után az előkelő nászvendégség a bájos ara édesanyjának házánál gazdag lakomára gyült össze, hol szellemes felköszéntőket mondtak az ifju párra. Násznagyok voltak: S z i l á g y i Zsigmond és A m a n t Béla; nászasszonyok: A m a n t Béláné és Desseffy Emilné, Koszoruspárok: K ö z é p e s s y Ilka A n t a l ó c z y Sándorral; Révay Matild (Bpest) K ö z é p e s s y Elemérrel; S z i l á g y i Mariska S z e n t m i h á l y i Kálmánnal; E b e r h a r d t Lujza U n g v á r y Lászlóval; E b e r h a r d t Ilka Jelinek Gézával. Jelen voltak a nászvendégségben az örömszülők: özv. D e s s e v f f y Jánosné és özv. A n t a l ó c z y Adolfné. K ö z é p e s s y Kálmán és neje (Dusesd), D e s s e w f f y Emil, D e s s e w f f y Marczel (Budapest), B e s z e d i t s János és neje, (Csikszereda), R é v a y Károly (Bpest.) Czirjék Emil (Kolozsvár), B e s z e d i t s Dezső (Nagyszalonta), N é m e t i Jenő, O s v á t h Kálmán, F o d o r Árpád, A s b ó t h Gyula és neje, M a j o r Gyula és neje, J e r z s á k Anna, A n t a l ó c z y Aladár s még igen sokan.

* **A leszavazott aszfalt makadam.** Nagyszalontán már több utczán használták az aszfaltot utburkolásra. Utóbb a Toldy-tért akarták aszfaltmakadam-mal kiburkolui, ami 120,000 ezer forintba került volna. A község képviselő testülete azonban nem fogadta el az aszfalt-makadammal leendő burkolás iránti javaslatot, hanem elhatározta, hogy a Sebes-Körözsből szállitott Körözskővel burkoltatja ki a Toldy-tért. A lakosság egyrésze nincsen megelégedve a képviselő testület ezen határozatával. — A »Szalontai Lapok« vezérczikkben foglalkozik a határozattal s helyteleniti azt. A czikknek egy passzusa Nagyváradot érinti s ezért a következőkben adjuk:

Nagy előszeretettel hozzák fel például megyénk székvárosát Nagyváradot, a körözsköburkolat iránti előszeretetével, Hát őszintén szólva nem előszeretet ez ott sem, hanem szomoru kényszerüség. Jobbra nem igen telik a mellék utczákon is, ezt az Istenadta körözskövecset pedig, ingyen kapják, a várost keresztül szelő Körözs medréből, csak be kell ágyazni a már megszilárdult uttest koronájába. Pénzt azonban bizonyára nem adnának érette a jó Váradiak, ha forditott viszony állana fenn közöttünk és Szalontáról kellene vásárolni és szállitani e kitünő fedanyagot.

* **Megyei közgyülés** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága holnap délelőtt 9 órakor kezdöleg tartja rendes őszi közgyülését a vármegyeház nagytermében. A 350 pontból álló tárgysorozat érdekesebbjeit már a napokban közöltük. Valószinüleg nem igen sokan fognak egybegyülni a gyülésre, mivel választás nem fordul elő benne.

* **Uj tanár a szalontai gymnasiumban.** A nagyszalontai algymnasiumban az Incze Béla, lemondása folytán megüresedettt latin német tanszékre dr. Mocár József rendes tanárl választották meg.

* **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Papp Jenő okleveles tanitót a fugyi állami elemi népiskolához rendes tanitóvá nevezte ki.

* **A tarjáni bucsu.** Varárnap, Mária névünnepén tartották Körözs-Tarjánban a szomszédosplébániák nagy részvéte mellett a bucsut. Proczessiókkal vettek részt P.-Szöllős, Palota, P.-Sz.-Márton, Nagyvárad, Fugyi. Az ünnepély 10 órakor proczeszszióval kezdődött, melyet a sz. misével együtt L o p u s s n y Gyula Ágost sz. József intézeti alkormányzó tartott nagyszámu segédlettel. Evangélium után P á l f y Béla ujvárosi káplán hatásos beszédet mondott. A megjelent hivek nagy számban vettek részt a szentáldozatban. A bucsu alkalmából Spengler Fanny nagyváradi kereskedőnő a k.-tarjáni templom részére egy gyányörü oltárképet ajándékozott, mely Murilló világhirü festmén ye után készült s igen értékes. A hitbuzgó nő ajándékával halálra kötelezte a körös-tarjáni hiveket, akik mint értesülünk, elhatározták, miszerint uj oltárt készittetnek s azon helyezik el a képet. Az ünnepély 12 órakor ért véget, mely után Badzey György plebános barátságos vendég látó háznál gyültek össze a vendégek Jelen voltak: V i d o v i c h György cz. kanonok Botta Sámuel g. kath. Lopuss ny Gy. Ágot cz. esperes Richter Jenő ker. jegyző, Gresinszky Antal, Pállfy Béla, Hillin ger József tanulm. felügyel ő, Kőszegy Imre jegyző stb. A szép ünnepély t az esős idő általában nem zavarta meg.

* **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszter Körösi József jegyzői irnokot a nagy létai anyakönyv vezetésével és a házasság köténél való k özremüködéssel is megbizta'.

* **Jegyző választás Kisházán.** A tenkei járásban lévő kisháza község körjegyzői állását, mely az öngyilkossá lett Popescu László halálával üresedett meg, f. hó 11-én töltötték be választás utján s jegyzővé egy hangulag B i r ó Gábor lett megválasztva.

* **Körözskavics a megyei utakra.** Csatáron f. hó 7-én a Hágótól a Deszkálig tartó megyei ut érdekkörébe tartozó községek bizottsága ülést tartott. Képviselve voltak: Hegyköz-Pályi, H.-Ujlak, Csatár, Tóttelek, Siter, Sitervölgy, Nagytótfalu, Fegyvernek Kővág és Kisalmás községek. A gyülés tárgyát a közlekedhetetlenségig rosz utak javitásmódozata képezte. Határozatilag kim ondották, hogy közlekedő utak mentén árkokat huznak, Hegyköz-Pályi közel ében a Nyalogató koresmától Csatárig vezető utat pedig még az idén kikövezik, az alapozást terméskőből a behintést, Körözs kavicscsal végzik. E terv végrehajtására az ülés kettős bizottságot küldött ki. Az egyikben Vagaszky I. tótteleki plébános és Kathó Ferencz birtokos vannak benne, kik memorandumot szerkesztenek, melyben Biharvármegye alispánjától segélyt kérnek; a másik bizottság; Weiterschütz János főszolgabiró és Vagaszky J. plébánosból áll s az hivatása, hogy Nagyvárad város polgármesterétől az utboritáshoz szükséges kavicsot kikérjék. Ez utóbbiak f. hó 9-én 10 órakor tisztelegtek Bulyovszky József polgármesternél, ki szivesen fogadva őket megigérte, hogy nevezett ut javitására szivesen fog kavicsot adatni a város alsó részén lévő Körözs mederből.

* **Felhivás a „Biharmegyei kör" érdekében.** Pap Illés a Budapesten fennálló »Biharmegyei kör« elnöke az alantabb közölt felhivást bocsátotta ki a közönséghez. Tekintve a nemes czélt, mely főkép, arra irányul, hogy a szegénysorsu bihari tanulókat, kik a fővárosban végzik tanulmányaikat, anyagilag és erkölcsileg egyaránt támogassák, a felhivást maguk részéről is ajánljuk a közönség jóakaratu figyelmébe és pártfogásába.

A felhivás a következő:

Biharvármegye és Nagyvárad nemesérzésü közönségéhez!

Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A biharmegyei egyetemi ifjak köre ujjáalakulása előtt áll. Czélunk az, hogy Biharmegye szülöttei között az összetartás érzetét, a szülőföld szeretetét állandóan ébren tartsuk és az arra szorulókat tanácsal-tettel egyaránt segitsük. Anyagi eszközeink csekélysége miatt Biharmegye és Nagyvárad nemesen érző hölgyeihez és uraihoz azzal a kéréssel fordulunk, lépjenek be jétevöink sorába. Alapitó tagunk mindenki lehet, a ki egyszer és mindenkorra legalább 10 forintot, pártoló tagunk, a ki egy évre legalább 1 forintot áldoz javunkra.

A begyülendő összeget szegénysorsu, szorgalmas tanuló segitésére forditjuk.

Bizunk benne, hogy nemes törekvéseink nenemesen érző és gondolkodó embertársaink jóindulatát felkeltik és biztosithatjuk róla jövendő t. támogatóinkat, hogy áldozatkészségük méltó czélt segit.

A szives jelentkezéseket nyilvánosan fogjuk hálával elismerni.

Kiváló tisztelettel

a »Biharmegyei Kör« szünidei bizottsága nevében

Budapesten 1897. szeptember 12. VI. Váczikörut, 33. III. 24.

Pap Illés tanárjelölt,
elnök.

* **A nagy-czenki Szèchenyi szobor.** Nagy ünnepséggel és lelkesedéssel leleplezték le vasárnap a legnagyobb magyarnak emlékére állitottszobrot Nagy-Czenken a hol Széchenyi István el van temetve. Az ünnep délelőtt 10 órakor misével kezdődött, melynek végeztével kivonultak a szobor elé. A sopronmegyei dalkör elénekelte a »Hymnust,« azután Baan Endre dr. Sopron megyei alispán, majd dr. dr. Balics Lajos plébános beszélt. Eközben a a szobor készitője Strobl Alajos leleplezte az emléket. A közönség éljenzett s a szobrot a koszoruk özönével árasztották el az egyesületek és testületek képviselői. Strobl szobra álló. helyzetben ábrázolja. a nagy Szécheyyit, a mint baljában kardot szorongat s jobbjával merészen előre mutat. A szobor hüsége annyira meglepő volt, hogy Széchenyi Béla gróf mikor meglátta, elragadtatással kiáltott fel· Ez az én atyám! A szónoklatok után Kántor Aladár közjegyző, a szohorbizottság elnőke hivatalosan átadta az emléket Nagy-Cenk község főbirájának, Bene Imrének. Majd fölolvasta Bánffy Dezső báró miniszterelnök leiratát, a melyben Bánffy sajnálattal tudatja, hogy személyesen részt nem vehet az ünnepben. A szoborra koszorut küldöttek: az Akadémia, a Nemzeti Muzeum, a Nemzeti Kaszinó, a Szent Istvántársulat, Sopronmegye, Sopron városa, Széchenyi István volt uradalmi tisztjei és mások. Az ünnepben részt vett az egész Széchenyinemzetség. Délben Széchenyi Béla gróf kastélyában fényes lakomát adott, melyen mintegy ötszázan jelentek meg. Délután négy órakor népünnep volt, este a várost kivilágitották.

* **Megszünt gazdasági tudósitó.** A földmivelésügyi miniszter *Marosi* István beéli állandó gazdasági tudósitói állásától saját kérelmére felmentette s felhivta a megyét, hogy helyébe egy más alkalmas embert hozzon javaslatba.

* **Bogdán Károly elszállitása.** A hirhedt Bogdán Károly mezősassi gazgaembert, a ki egy szegény czigány leánynak lélegző csövét elvágta, de szerencsére nem halt meg, mivel eskórosságot (epilepsisz) szinlel fel szállitják a napokban a budapesti országos gyüjtőfogház megfigyelő osztályába.

* **Vármegyei hidak épitèse és javitása.** A Biharmegye közutain folyó évben helyreállitandó megromlott hidak és átereszek javitására a megye árlejtést hirdet. Az ajánlati ár 32-35.000 frtban van megállapitva. Az árlejtés határideje szeptember 25-ike, a beadott pályázatok pedig szeptember 28-án fognak felbontatni s a legolcsóbb ajánlattevőnek a munka kiadatni. Bővebb tndnivalók a megyei irattárban szerezhetők,

* **Milliò és millió béka.** Az egyptomi kilencz csapás között az egyik az volt, hogy mindent ellepett a csuszó-mászó állatok sokasága. Önkéntelenül is ez a bibliabeli esemény jut az ember eszébe, ha a város belterületéről kijebb megy egy kissé, a hol ezrével és ezrével ugrál reggel és alkonyatkor, a vasárnapi zápor után az apró békák serege. A szó legteljesebb értelmében ráillenék erre a béka-invázióra Arany János »Családi kör«-ének szavai:

Mintha lába kellne, valamennyi rögnek,
Lomha földi békák szanaszét görögnek.

Soha nem tapasztalták még a legörebb emberek sem, hogy ennyi apró béka lepte volna el a földet. A vasutvonal mentén egymást érte a sok béka. Egy méter hosszban a hidegser-utczai hid mellett 110 apró békát olvasott meg egyik sétáló s az egész vonalon ilyen sok az utálatos állat. Az idei abnormis időjárás folytán szaporodtak ily iszonyu mérvben a békák.

* **A rendörség ostrom alatt.** Soha még egy nagyvásár alkalmával sem ostromolták meg a rendörséget annyira mint tegnap. Nagy számmal jelentkeztek a meglopottak, megvertek és a különféle károsult ifjak. Nem kevesekb mint hat lopás és ezenkivül még rengeteg verekedés fordult elő. Ezeken kivül szüntelenül hozták a rendőrök be az elkobzott romlott portékákat, mit a vidékiek ez alkalommal ugyancsak szép számmal hoztak be Nagyváradra elárusitás végett.

* **Összefogott csavargók.** A nagyvásár alkalmával beköszöntöttek Nagyváradra a csavargók s valósággal elözönlötték a piaczot és lopnak ahol csak lehet. Az rendőrség razziát tartott reájuk s vagy harminczat össze fogott. Ma eltolonczolják őket.

* **Csalò lókupeczek.** A bánlaki főszolgabiró átiratot intézett Nagyvárad város hatóságához, a melyben két ismert lókupeczre hivja fel a figyelmet. A két csaló neve: Spiesz Ferencz és Geszler József; a vásárokat látogatják s különösen a falusi népet csalják meg nagy rafineriával. A polgármester azonnal kiadta a megkeresést a rendőrségnek, hogy az éppen most folyó nagyvásáron csipjék el a jó madarakat, ha ide találtak volna szállni.

* **Megszökött more.** *Rád* Pintye aliás *Kovács* Mihály tenkei vályogvető czigány nagy sikerü lopások eszközlése után elpárolgott a faluból, a kir. járásbiróság most országosan körözteti.

* **Hölgyek figyelmébe!!!** Tulhalmozott raktáromból a csőd tőmegből vett áruk bármily elfogadható áron eladatnak. Markovits Mór Parti áru raktárában. Kert-utcza. Korona-kávéházzal szemben.

A megrendszabályozott tánczta nitás.

— Miniszteri rendelet. —

»A magyarországi táncztanitók egyesülete« nemrégiben a táncztanitói rendtartás megolkotása iránt folyamodványt nyujtott be a képviselőházhoz. Ezt a kérvényt aztán a belügyminiszternek osztották ki vélemény adás végett, mint akihez az ilyen dolgok tartoznak. A miniszter tanulmányozta a kérdést s tapasztalatait tegnap körrendeletileg küldte szét az összes törvényhatóságoknak.

A miniszter meggyőződöt arról, hogy különösen az u. n. nyilvános tánczisko lák intézménye vagyis azok, melyek nem egyes tan- és és nevelőintézetekben vagy családoknál állanak fenn, hanem bárki részére hozzáférhetők, erkölcsi szempontból szabályozást igényelnek: ennélfogva a kérdés rendezése érdekéből a következőket rendeli el:

1. §. Nyilvános tánczoktatáshoz rendőrhatósági engedély szükséges, mely csupán megbizható és kifogástalan előéletü egyéneknek adható. Olyanok kik szakavatottságukat oklevéllel vagy a kik a magyarországi táncztanitók egyesülete részéről kiadott bizonylattal képesek igazolni, mások felett előnyben részesitendők. Engedélyt rendszerint csak magyar állampolgárok nyerhetnek, külföldiek kivételesen csak is belügyminiszteri engedélylyel kaphatnak.

2. §. Mindkét nembeli táncztanulók, életkoruk szerint csoportositva vagyis a gyermekek és a felnőttek külön-külön órákban oktatandók. A gyermekek oktatása az esti kilencz órán tul nem terjedhet.

2. §. Felnőttek mindenütt csak a hatóságilag megállapitott zenélési zárórán belül oktathatók, mi a törvényszabta bélyeggel ellátandó rendőrhatósági engedélyokmányban határozottan kikötendő.

3 §. A nyilvános tánczisko lák rendes oktatási óráiban idegenek nézőkként nem vehetnek részt. Kivételt képeznek az oktatandók hozzátartozandói.

4. §. Az oktatásért csupán az előre megállapitott és az engedélyokmányban számszerüleg kitüntetett évad, havi vagy leczkedijak szedhetők.

5. Nyilvános tánczisko lákba zenekiséretként csupán egy-egy zongora vagy hegedü használható.

6. §. Ételek vagy italok czukrászati vagy kávéházi czikkek kiszolgáltatása ugy pénzért, mint igyen, valamint ételek és szeszes italok behozatalának meg engedése nyilvános tánczoktatási órákban szigoruan tilos. Kivételt képeznek a frissitőül szolgáló ivóviz, gyümölcsnedvek (czitromviz, málnaszörp stb és nyers gyümölcsök.

7. §. A szorosan vett oktatási helységben a tánczórákban tilos a dohányzás.

8. A tánczoktatást befejező szokásos zármulatságon a 3. 5. és 6-ik §§-ok tilalmai az alsófokuhatóság által szükség esetén felfüggeszthetők.

9. §. Az ezen szabályrendelet ellen vétők rendőri kihágást követnek el s a mennyiben nem a fennálló törvények alapján vagy máskép büntetendők, 50 krajczártól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetében 3 órától 10 napig terjedhető elzárással fognak büntettetni. Sulyosabb beszámitás elé eső körülmények között vagy ismétlés esetében a mesterek ezenfelül az engedély időleges visszavonásával is büntethetők.

10. §. Az ezen szabályrendelet alapján kiszabott pénzbüntetésekből befolyt összegek az illető helybeli szegényalap javára forditandók.

11. § Biráskodó fokozatos hatóságokként az 1880 év augusztus hó 17. 38, 547. sz. a. kelt eljárási szabályzatban felsorolt hatóságok járuak el.

12. §. Ezen szabályrendelet 1897 évi október hó 1-én lép életbe.

Mint e szabályrendeletből kitetszik a miniszter végre erélyesen intézkedik az erkölcstelen táncztanitások meggátlására.

Ideje lenne azonban, ha már ily dicséretre méltó buzgalommal fogott hozzá a dologhoz, az u. n. nép, czigány s egyébb elnevezés alatt ismeretes tánczmulatságokat és bálokat is megrendszabályozni, mert, hogy többet ne emlitsünk Nagyváradon például az egyik ilyen u. n. bálon évről-évre olyan botrányos jelenetek játszódnak le, melyek minden kritikán alul állanak. — Ezek a mulatságok a legnagyobbb erkölcstelenségek melegágyai s ami a legsértőbb benne ez az, hogy hatósági felügyelet mellett mennek végbe rendesen.

Ezen mulatságok szabályozása égetőbb szükség, mint a táncztanitás megrendszabályozása.

Véres családi tragédia.

— Halálos szójáték. —

— Saját tudósitónktól. —

Egy megrenditő családi tragédiáról értesiti lapunkat lesii levelezőnk, melynek két áldozata van.

Katona János nagy méhesi erdőcsőszt indulatos, gyorsan hevülő embernek ismerték faluszerte, ki gyakran pörlekedett feleségével s sokszor a legcsekélyebb dolog miatt olyan patáliát csapott, hogy csakugy rengett belé az egész ház.

Vasárnap ujra össze zördültek a házas felek valami csiri-biri dolog felett, szó-szót ért s egyszerre csak az asszony oda kiáltott a férjének.

Ugyan ne izetlenkedjék már kend, maga tökkel ütött!

Katonát erre a szavakra elfutotta a méreg, pulyka vörös lett s nagy dühében szerteszéjjel nézegeiett, hogy mit vágjon a felesége fejéhez s egyszerre csak megpillantotta a boglyas kemencze alján heverő sárga tököket, melyeket az előtte való nap vágtak le a mezőről s melyek egyikét a szobában lévő egy pár apróság épen szagdalni kezdett, hogy megsüssék a pislogó parázs felett, mely a padka alján még az ebéd készitéséhez szükséges tüzből ott maradt.

Én tökkel ütött kiáltott fel Katona, no hát legyél te is az! s ezzel felkapott egy nagy tököt száránál fogva s mellbe vágta azzal az asszonyt.

A szörnyü erővel irányzott ütés hatása alatt az asszony szó nélkül a földre dobbant még egyet kettőt hörgött s meghalt.

Az apró gyermekek látva édes anyjuk halálát sirva borultak reája. Katona pedig látva a halottat hirtelen leakasztotta a szegről csősz fegyverét s futott el hazulról be a legközelebbi erdőbe.

Hogy mi történt itt vele nem tudni, tegnap kora reggel az egyik erdei uton találták meg átlőtt koponyával.

Valószinüleg lelkismeret furdalás vett rajta erőt s kétségbeesésében önmaga ellen forditotta a fegyvert.

Az apró kis gyermekek pedig zokogva borulnak le a két véres holttest mellé s nem tudják megérteni, miért nem kell fel többé az a két ember, kik nekik mindenük volt s kiket egy szerencsétlen szójáték tett árvává örökre. Az agyon ütött asszony holttestét tegnap boncolták fel. A szerencsétlen gyermekek iránt igen nagy a részvét, mert egyetlen fillér nélkül a biztos halálnak néznek elébe, ha irgalmas szivü emberek nem veszik pártfogásukba.

TANÜGY.

Veni Sancte a helybeli jogakadémián. Holnap azaz szerdán szept. 15-én lesz a tanév ünnepélyes megnyitása, a következő programmal: fél 10 órakor Veni Sancte a premontrei templomban, utána az akadémia disztermében dr. Bozóky Alajos igazgató tanévi megnyitó beszédet mond, mire dr. Molnár Imre, a nemzetgazdászat és pénzügytan ny. r. tanára szakszerü tudományos értekezést tart a »tisztességtelen versenyről«. A felsőbb tanügy barátai szivesen látott vendégek. Kelt N.-váradon 1897 szept. 12. Az igazgatóság.

Millenáris alapitvány. Hazánk ezer éves fennállása évében Propper N. János igazgató, a nagyváradi felső kereskedelmi iskola alapitója, négy tandijmentes helyet alapitott olyképen, hogy ezek egyikét-egyikét Biharmegye főispánja, Nagyvárad város polgármestere, a kereskedelmi s iparkamara, továbbá a kereskedők csarnokának elnöke adományozza évente

jó magaviseletü, jeles előmenetelü szegénysorsu tanulónak vallásfelekezeti különmbségre tekintet nélkül. Az alapitványokat f. 1897/8 tanévre dr. Beőthy László főispán Weisz Mór harmadéves, dr. Bulyovszky József polgármester Lázár Lóránd elsőéves, Janky József kamarai elnök Bász György harmadéves, Reismann Mór kereskedelmi csarnok elnöke Ábrahám Manó 1 éves szegénysorsu tanulóknak adományozta. Ezeken kivül Propper N. János igazgató f, 1897/8 tanévben Lovassy István I. osztálybeli tanulónak egész, Tóth László, Major Béla ugyancsak első osztálybeli tanulóknak fél tandij kedvezményt ajándékozott és 15 tanulónak megengedte, hogy havonkinti részletekben fizethessék tandijukat.

Gyermekmenedékház vezetők kiképzése. Felhivás. Az államilag engedélyezett gyermek menedék házvezetők tanfolyamára a folyó évi szeptember hó 30 napjáig még folyton felvesznek tanulókat, 18—40 éves korig. Szükséges iratok a jelentkezés és beiratásnál, erkölcsi orvosi, születési és hatodik osztályról szóló bizonyitványok. Nagyváradon 1897 szepember hó 12 napján okl, kisdednevelőnő özv. Dyk Ferenczné. Apácza utcza 8 szám.

Államsegèly a szalontai gymnasiumnak. A vallás és közoktatásügyi miniszter kiküldötte Fináczy Ernő, kir. tanácsos, a minisztériumhoz szolgálattételre beosztott középiskolai igazgató a mult hét napján tárgyalt a szalontai algymnasium állami segélyének mérve tárgyában a gymnasiumot fenttartó község és egyház képviselőivel. A subventió mérve valószinüleg 4800 forint évenkinti segélyben leend megállapitva, mely az időről időre fokozódó szükséglet arányában fog kiutaltatni 1789. évi január 1-só napjától kezdődőleg.

Az iskolaszék ülése. A nagyváradi községi iskolaszék tagjait a fólyó évi szeptember hó 19-én, csütörtökön délután 4 órakor a városháza tanácstermében tartandó ülésekre, nevezetesen a megüresedett polgári iskolai rajztanári állás betöltése végett tartandó választó s ezt követő rendes gyülésre tisztelettel meghivom. Nagyvárad, 1897 szept. 14. Dr. Sipos Árpád iskolaszéki elnök.

SZINHÁZ.

Othelló.

(Kesztler Ede jutalomjátéka.)

Kiváló müélvezetben volt az este részünk.

Az örök szép »Ottheló« czimü tragédia került szinre — és pedig a Kesztler Ede kiváló alakitásában.

Nagyon nagy feladat ezt a szerepet csak kielégitőleg js megjátszani, mert nagy tanulást impozáns, erőteljes hangot igényel és mert már a nagyváradi közönség ezt a traegediát a sakespeari darabok hőseinek legkitünőbb alakitójájól a drámai hősök bősétől: E Kovács Gyulától sokszor látta.

És Kesztler legyőzte a nehézségeket és a legnagyobb sikert produkálta: Ilyet még tőle nem láttunk, pedig nem kicsire becsüljük tehetségét.

Összehasonlitva játékát az E. Kovácséval azt tapasztaljuk, hogy nem utánzata annak, hanem eredeti alkotás minden izében — s mégis nem áll háta megett annak.

A közönség elvolt ragadtatva szinreléptekor szünni alig akaró, orkán szerü taps és él jen fogadta, mely sokszor fel-fel ujult az este.

Mellette Szendrei Mihály tünt fel aki a Jágó nehéz szerepében, hogy ugy mondjuk jeles vizsgát tett arról, miként az intricus szerepekben egészen otthon van. Neki is ez volt az idén látott alkotásai között a legjobb.

Horváth Paula bájos szerető Desemona volt, — a meghalási jelenetben könynyekre fakasztotta a haligatókat.

Tompa (Cassio) cz. szerepében öntudatos, preczis alakitást mutatott be.

Palóczy (Brabantio) értelmes bátor és otthonias fellépésével arról győzött meg bennünket, hogy ő teljsen méltó az ilyen, sőt nagyobb szerepekre is

. ss . . ő.

Nagyváradi szerző premiérje. A jövő hét szerdáján a kar jutalomjátékául egy tehetséges helykeli szerző, Kiss Rezső népszinmüve, »Virág Sándor» kerül szinre. A szerzőtől már több sikerült dolgot olvasott lapunk olvasó közönsége. A darab előre láthatólag telt házat fog a szinkörbe vonzani. A darab bövelkedik erős drámai részletekben s bizonnyára hatást fog előidézni. A főbb szerepeket Pintér Imre, Amon Margit, Horváth Paula és Tompa Kálmán játszák. A darab az 1896-ik évi népszinházi 100 aranyas pályázaton dicsérettel lett ki.tüntetetve.

Szendrei Mihály jntalomjátéka. Csütörtökőn megy végbe Szendrei Mihálynak, a társulat mürezető szinmüvészének jutalomjátéka. Ez alkalomból a párisi Ambigu szinház fenomeniális sikert elért darabja: »A két tacskó« kerül szinre, mely mint irtuk, — 100 előadást ért meg Párisban és nemsokára fog szinre kerülni a budapesti »Népszinház«-ban is A két főszerepet P. Szép Olga és Somló Emma adják. — A látványos szinmü tele van érdekesnél érdekesebb jelenetekkel s igy nálunk is biztos sikere lesz. Jegyek az előadásra már holnap reggeltől kezdve válthatók a szinházi pénztárnál. Ma este Lecoq kedvencz zenéjü operettáje, »Ninette «kerül szinre, melyben a hires Ninou de L' enclos is szerepel. A főbb szerepeket Rontai, Amon, Hegyesi, Pintér, Déry, Balla és Kövessy játszák. Az előadás premiére.

„Trilby" Kolozsvárt. Megyery a kolozsvári szinház igazgatója, ugy látszik szokásához hiven üzleti szempontokat tartva szem előtt, ezen darab előadását addig huzta halasztotta, mig azt már minden nyári statión, még Mucsán is megunták. De azért a kolozsváriak, daczára a direktor ezen nem éppen dicsérendő és semmi esetre sem előzékeny eljárásának, annyira megszerették »Trilbyt«, hogy ez nyolcszor ment a kolozsvári nyári szinkörben, még pedig mindég szép számu közönség előtt. E. Kovács Gyula (Svengali) perfekt rabinet alakitása mindenkit elragadott. Szentgyörgyi, a felváltva játszó két »Trilby«: György Ilona és Baróty J. Klenovich és Vendrey szintén sürü tapsot arattak.

Szinészet Székelyhidon. Hevesy József szintársulata Érmihályfalváról Székelyhidra ment át. Két hétig fog itt tartózkodni. Az előadást vasárnap kezdik meg a »Pók« czimü népszinmüvel. Sorba szinrekerülnek a »Gyimesi vadvirág« »Mária bátyja« stb. ujabb népszinmüvek. A megnyitó előadás zsufolt ház előtt folyt le.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak szüreti mulatsága. Mint értesülünk, a nagyváradi iparos ifjak az idén is megtartják a nagy népszerüségnek és látogatottságnak örvendő szüreti mulatságukat. A rendezőség már megkezdte a mozgalmat s valószinüleg már október elején megtartják az ünnepélyt.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előhdó: *Urbán Adolf.*

2448. Réky Balázs — rágalmazás.
2562. Thoma János id. ingó. vagy szánd. rongálás.
2642. Ifj. Miklós Péter s. t. lopás és orgazdaság.
2646. Német Péter s. t. gond. ok. sulyos testisértés.
4993. Berták Péter és neje becsületsértés.
2529. Sivián Tódor lopás.
2708. Grósz Albert s. neje lopás.
2700. Józsa Sándor közcsen elleni kh.
2722. Pintér Mihályné lopás.

Előadó: *Molnár Géza.*

2359. Kiss János s. t. rablás.
2362. Szimulov Gyorgye lopás.
2386. Jakab László rágalmazás stb.
2394. Uri István s. t. lopás.
2395. özv. Halas Frigyesné s. t. orgazdaság.
2401. Blázs Iliené közokirat hamisitás.
2447. Mihucz Gyorgye lopás.
2452. Gyarmati Sándos könnyü testisértés.
2453. Flender Mátyás hatósági elleni erőszak
3004. Hegedüs Juon s. t. lopás stb.
2371. Kira Mihály s. t. lopás stb.
2436. Panda Simon sulyos testisértés.
2472. Lukács Zsigmond lopás.
2473. Vaszalie sulyos testisértés.
2174. ifj. Tomucza Vaszalie sulyos testisertés.

Flőadó: *Dr. Marienescu Athanáz.*

1838. Mészáros János — Mészáros Mária.
1834. Tóth Erzsébet — Gabnár Lajos.
1835. Erdedei Terézia — Arany László.
1750. Román Danila — Briszkán János s. t.
1896. Berger Ignácz — Friedman János s. t.

Előadó: *Fráter Imre.*

1491. id. Kesjár Mátyás — Kesjár János s. t.
1852. Csobán Péter s. t. — Csobán Nucz s. t.
1921. Rózsa Ferencz s. t. — Komendás Sándor s. t.

Elöadó: *Dr. Járosy Károly.*

1473. Janku Ilie — Janku Mariska.
1465. Ujlétai birtokosság — Kövesdy János.
1475. Dancsházy birtokosság — ifj. Gál István.
1490. Katona István — Dr. Kaviár Dániel.
1497. Siern Sámuel — M. Berényi tkptr.
1498. Freind Sándor — Hamer Guszláv.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

1516. Guttman József — Dratsay Lajos.
1815. Riegler A. czég — Joncstau György.
1815. Eischer Lipót — Vagner Péter.
1820. ifj. Grósz József — Milován Simon.
1837. Hoffman János — Beck József.
1873. Forges B. czég — Specht Abám.
1913. Bing Ede — Fürsz Béla.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1446. Muntyán Aurél — Ortutay Antal.
1453. Farkas Ferenczné — Beőthy Dávid.
1476. Schmidt Mihály — Zdrangye Gyorgye.
1495. Szferle Szimeon — Vanka Flóre.
1540. Gligor Pável — ifj. Gligor György.
1541. Hotorán Mikulájnak tkv. ügy.
1545. Mandasl István — Vöros Marthy Imre.
1549. Hegedüs Béla — Buday Géza s. t.
1557. Kisjenői adóhivatal — Gecsner János és neje.
1558. Rus Tódor — Padurán József.

Előadó: *Bocz Géza.*

1517. Kuttu Gyula — H. Steiner és Comp.
1778. Margit tkptr. Dormann János s. t.
1823. özv. b. Vasner Adolfué Aradi I. tkptr.
1643. Mnyercse Juon és — Lapadat hagyatéka.
1720. Bun Flore és — Lapadat hagyatéka.
1795. Péter Jakab és neje hagyatéka.
1809. Hamesz József — Kohn Hrrmann.

SPORT.

Szabad dijlövészet és teke-verseny.

A nagyváradi polgári lövészegylet 1897-ik évi szeptember hó 10, 11 és 12-én két és fél napig a céltlövészetén kilövetett közép és körlövésekre 5670 lövés 2224 kör találóban 20303 körrel ezek között 8 szeg és 183 négyes lövés 821 mozsár (böller.)

A versenykör céltáblán 692 lövés.

Szeget lőttek: Mezey Mihály, Kunz Gusztáv és Török László 2=2, Belházy Jenő és ifj. Rimler Károly 1—1.

Négyeseket löttek: Belházy Jenő 38-at, Mezey Mihály 28-at, Török László 27-et, Kunz Gusztáv 21-et, ifj. Rimler Károly 19-et, id. Des Echerolles Kruspér Sándor 16-ot, ifj. Tóth Ferencz 13-at, ifj, Des Echerolles Kruspér Sádor 8-at, Janky Antal 8-at, Aufrieht Alajos hármat, Csanda Andor, Hazlian János és Kádár János egyet-egyet.

Ezek után a lövész-egylet tagjai által felajánlott jutalomdijakra történtek meg a versenylövések.

Előkészületek a lóversenyre. Az e hó 25 és 26-án megtartandó lóversenyekre már serényen készülődnek. A versenypályát már boronálják és a tribünöket is épitik. A versenyek az idén elöreláthatólag sikerültek és látogatottak lesznek. A nevezések már megkezdődtek.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: **ROVETTA G.** Ford:. **S. J.** 20.

Elza tüstént elhelyezkedett kényelmesen az ablak mellé, nem törődve semmivel. Praudinenak is sikerült végre vele szemben helyet foglalni; és midőn ők épen elkezdették lábaikkal érinteni egymást, az angolok megegyező pillantást váltva egymással, szivartárczáikból egy-egy havannát vettek elő, rágyujtottak és két szippantásra teljesen megtöltötték az egész szakaszt füsttel.

»De hát gróf ur ! dohányzó szakaszban vagyunk mi ?«

Czeczilia grófné köhögni kezdett és zsebkendőjével legyezte magát. De minden siker nélkül, mert az angolok ezen görcsös mozdulatok által sem hagyták magukat zavartatni.

A kocsi dohányzók számára való volt, a fiatal grófnénak tehát vagy nyugodtan kellett maradnia vagy más kocsiba menni. Elkezdett hát kiabálni, nyissák ki a kocsi ajtáját, először olaszul majd francziául beszélt s aztán a mily gyorsan csak lehetett, elhagyta a kocsit. Háta megett Praudius, ujra megterhelve csomagokkal és Gegióval, ki sirt, mert félt, hogy most már nem érnek Velenczébe.

Elza grófné eközben észrevette, hogy a második állomási felvigyázó, egy szép szőke mintegy huszonnégy éves fiatal ember szomoru csodálattal nézett reá. Majd leszállt ő is szónélkül, de azzal a magatartással és előkelőséggel, mely soha sem hagyta őt el.

D'Abala Cecilia természetesen ugy tett mint egy furia! Az emberek megállottak és az utasok nevetve dugták ki fejöket az ablakon, hogy utánna nézzenek.

Ez szemtelenség ez neveletlenség a nőkkel igy bánni!

Oh, bár csak itt lenne a férjem. Majd meglátták volna, mit csinált volna ő most.

Én is mondtam, mondá Praudius alázatosan, hogy lehetnének udvariasabbak az urak.

Ön! és persze olaszul mondja hogy senki se értse?

Eközben Cecilia grófnő több eredményt ért el szemeivel mint leánya a nyelvével, mert az állomási felvigyázó azonnal egy coupét nyitott fel azon meghagyással, hogy azt egész Padnáig zárva tartsák s igy utazóink egész kényelmesen helyezkedtek el benne.

Praudius elhalmozta a fiatal hivalnokot hálájával és köszönete jeléül átadta neki névjegyét, melynek közepén grófi korona diszelgett De az inspektor ur jobban megjutalmazom érette magát a Navarode grófnö mosolya által, melyet annak a fátyola alatt észrevett.

A mi a fiatal grófnőt illeti ez most hallgatott, midőn pedig az illetlenség volt; hisz ők megfizették a jegyárat és a vasuti hivatalnokok csak kötelességüket teljesitik, ha helyről gondoskodnak. Beszállni Padna, Mestre, Velencze felé, hallattszott.

Végre mindnyájan ültek. Praudiusnak sikerült végre a grófnéval szemben helyet foglalni, a vasuti kürt megszólalt a csengettyü jelt adott, a gőzmozdony füttyentett, a vonat mozgásba indult, tehát többé mitől sem kellett tartani. Gegio az ülésre térdepelt és a másik oldalon kinézett az ablakon, Czeczilia mellette állt és ruhája szélét fogta, hogy ki ne bukjék s igy a két szerelmes oly közel volt egymáshoz, hogy olyan szabadon beszélgethettek mintha egyedül lettek volna.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Uj ezred tulajdonos.

Budapest, szeptember 13. (Saját tud. táv.) Münhenből irják Albert Luitpold bajor herczeg a brannschweigi regens herczeget a 6. bajor cheweaux-legers ezred tulajdonosává nevezte ki, amely ezután a 6. cheveaux-legers Regiment Prinz Albrecht von Preussen« nevet fogja viselni. A regens herczeg számos porosz tisztnek adományozott kitüntetéseket.

Á hadi kárpótlás.

Budapest, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) Athénból irják. (Havas.) A közvéleményt jelenleg a gazdasági kérdések foglalkoztatják. Lambros Koromilas, akinek müvei nagy tekintélynek örvendenek, oly tervet ajánl elfogadásra, mely lehetővé teszi, hogy Görögország ujabb terheket válaljon magára, pénzügyi viszonyait javitsa és a régi hitelezőknek is biztositékot nyujt. Koromilas inditványa szerint a 29 millióra rugó államadósságok kezelése egy vagy több hatalom felügyelete alá helyezendő, hogy a hatalmak biztositéka mellett 40 milloós kölcsönt lehessen felvenni, a háboru okozta deficzit fedezésére, a függő államadósság megszűntetésére és a kényszer árfolyam eltörlésére. Másrészt, véli Koromilas, az ellenőrzés mellett is bizonytalan a jövő; annál is inkább, mint hogy a hatalmak valósággal megsemisitő nagy hadisarczot itéltek meg. A kormány jegyzéket intézett a hatalmakhoz azzal a javaslattal, hogy a kereskedést üző görög alattvalók rögtön a békeszerződés aláirásh után visszatérhessek Törökországba. Egyszersmind óhajtandó az is, hogy a hajózást is ujra megkezdjék a két állam kikötői között, hogy a theswáliai menekülők a hatalmak oltalma alatt térjenek vissza hazájkba és hogy azoknak a görög származásu török alattvalóknak akik a görög hadseregben szolgáltak, amnesztiát adjanak.

Választás Brüsszelben.

Budapest, szept. 13. (Saját tud. táv.) Brüsszelből irják: Cartavels elhalt katholikus képviselő helyére ma volt a pótválasztás. A szoczialista jelölt 6507, a liberalis 6527 és a katholikus 9345 szavazatot kapott. Ennek folytán döntő választást kell ujra kitűzni a katholikus és a szoczialista jelölt között. 1894-ben csak 1508 szoczialista szavazatot adtak le.

Elhunyt tudós.

Budapest, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) Wolf György kiváló tudós, akademiai tag s a tanárképző intézet gyakorló gimnáziumának igazgatója ma reggel szivszélhüdés következtében meghalt.

A sziámi király Párisban.

Budapest, szept. 13. (Saj. tud. táv.) Párisból irják: A sziámi király ma dinert adott a sziámi követség palotájában, a melyen Meline miniszterelnök és Hanotaux külügyminiszter és a kormány több más tagja vett részt.

A spanyolok veresége Kubában.

Budapest szept, 13. (Saját tud. távirata.) Madridból irják Viktória de la Tunes bevételéről a következő részleteket jelentik: Az ostrom augusztus 14-én kezdődött, a támadás pedik pedig 25-én volt. Ezt a helyörség visszaverte, mire a felkelők augusztus 28-án megkezdték az ágyuzást 41 ágyuval, amelyek egyike dinamit-gránátokkal lőtt. Az ágyuzás szétrombolta ez erődítményeket és leszerelte a spanyolok ágyuit. Az ostromlottak kénytelenek voltak augusztus 30-án szabad elvonulás kikötése mellettt magukat megadni. Két kiküldöttet, akik elhagyták a várat, hogy segitséget hozzanak, a felkelők elfogták és felakasztották. A városban egy kereskedőt agyonlöttek. A felkelők serege 5000 emberből állott amely, miután helyőrséget hagyott a várban, San Petro Mara felé vonult. Lugne tábornok egy hadoszlopot szerelt föl üldözésükre, amely azonban a láz következtében 1500 emberre apadt le.

Budapest, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) Madridból irják szept. 12. A hivatalos lap jelenti Gavenachból: Viktoria de la Tunas helyőrsége 215 emberből és 135 betegből állott, akik hősies ellenállás után adták csak fel a várat. Á parancsnok, három tiszt és 75 katona fegyvereikkel és lovaikkal vonultak el és magukkal vitték betegeiket és sebesültjeiket is. A felkelők ágyuval lőttek a kórházra, noha felvonták rája a vörös keresztes lobogót. Számos sebesült veszett oda a romok között. A felkelők közül 10 esett el.

Az Ottomán bank igazgatója Bécsben.

Bécs, szept. 13. (Saját tud. távirata.) Sir Edgar Vincent, az Ottoman bank vezérigazgatója tegnap ide érkezett.

A kubai felkelés.

Budapest, szept 13. (Saj. tud. táv.) Londonból irják: A »Times« jelenti Montevideóból: A kormány megbizottakat küldött a felkelőkhöz, akik szeptember 1-én tértek vissza. A felkelők 6 departementben követelik maguk számára a főfelügyeletet, azután 200,000 dollár kárpótlást, a forradalomban részvett tisztek visszahelyezését és a választási reformot. A kormány, amelyet a felkelők közelléte megijesztett, minden követelést jóváhagyott. A megegyezés most már csak a kamarák jóváhagyása alá kerül és valószinü, hogy ez ellenmondás nélkül fog megtörténni.

Krétai dolgok.

Budapest, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) A szept. 9-ikén történt eset következtében a Smyrnába rendelt beteg török katonák visszatérése alkalmából a tengernagyok megtiltották a török hajóknak melyek csapatokat szállitanak, hogy Krétának bármely kikötőjében is tartózkodjanak. Ha a török kormány elrendeli a lábadozóknak a hajóra szállitását, akkor ezen katonáknak nem szabad máshol, mint rendeltetési helyükön partra szállniok, ellenkező esetben megakadályozzák, hogy a hajók horgonyt vethessenek.

Heninque fnanczia parancsnok tegnap kiszabaditott két fiatal török foglyot és a többieknek szabadon bocsátása érdekében a felkelőkkel tárgyalásba bocsátkozott.

Mascagni kitüntetése.

Bècs, szeptember 13. (Saját tud. távirata.) Milánóból irják, hogy Mascagni az olasz korona renddel lett kitüntetve.

Megszökött bankigazgató.

Torda, szeptember 13. (Saját tud. táv.) Az itteni takarékpénztári igazgató Timbusz ki gabonával nagy összeget nyert a könyvelője

feleségével Amerikába szökött. A szökés után nyomban megvizsgálták a takarékpénztárt de mindent rendben találtak, két váltó kezes megemlegeti az igazgató kéjutazását.

KÖZGAZDASAG.

A biharmegygyei gazdasági egyesület gyülése.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya szeptember hó 15-én, azaz szerdán délután fél 4 órakor az egylet hivatalos helyiségében gyülést tart, melyre a választmányi tagok ezennel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Kereskedelemügyi miniszter 4812. sz. alatt értesitette egyletünket, hogy a takarmány anyagok szállitásánál kedvezményes dijtételt állapitott meg.

2. A földmivelésügyi miniszter 3025, 4091 és 5699. leiratai vámügyekben.

3. A földmivelésügyi miniszter 31B51. számu leirata a vármegyében létesitendő minta-gazdagság tárgyában.

4. A földmüvelésügyi miniszter 47224. sz. a. leiratával a havasok állattenyésztésének egyöntetü fejlesztése végett Kolozsvárt szept. 1-én tartott értekezletre meghivott.

5. A földmivelésügyi miniszter 45831. sz. leiratával a peronospora elleni védekezés tárgyában kiadott munkát 20 példányban megküldi.

6. A földmivelésügyi miniszter 42730. sz. leiratával közli azon intézkedéseket, melyek a tenyésztésre használandó mének vizsgálatánál betartandók.

7, Kereskedelemügyi miniszter 343. sz. leirata a párisi világkiállitás ügyében.

8. A földmivelésügyi miniszter 24829. sz. a. sertésvészben megbetegedeft sertések husának megvizsgálására kiadott utmutatását megküldi.

9. Földmivelésügyi miniszter 22,404 sz. a. a sertés vészben megbetegedett sertések husának megvizsgálására kiadott utmutatását megküldi.

10. Földmüvelésügyi miniszter 31310. sz. leirata a sertésvész elleni védekezés tárgyában.

11, Gróf Tisza István előterjesztése a sertésvész tárgyában.

12. Az Országos magyar Gazdasági Egyesület gyümölcsértékesitő szövetkezetek tárgyában megkeresi egyletünket.

13. Molnár Lajos az Agrár bank nagyváradi képviselője a szőlők felujitására az Agrárbanktól nyerendő kölcsönök kimutatását 30 példányban megküldi.

14. Vaday József szőlőmüvelés és borkezelés czimü munkájának megrendelése és terjesztése végett felkéri egyletünket.

15. Az egylet által B.-Diószegen tartandó kiállitás tervezete.

16. Uj tagok bejelentése.

Nagyvárad, 1897, szeptember 6.

Nagy Lajos,
egyleti elnök

A gazdasági muzeum megnyitása. Budapesten a történelmi csoport Vajda-Hunyad várában és a Renaissancze csoportban nagyszabásu gazdasági muzeumát létesitettek. A megnyitás vasárnap nagy ünnepségekkel ment végbe, Darányi miniszter jelenlétében.

Nagyvásár. Tegnap kezdödött meg nagyvásár. Rengeteg vidéki szekér érkezett be, de mindazonáltal a vásár nem mondható valmi fényesnek. Mindenféle áruknál meglátszik az idei gyenge aratás. Egyedül az ipari áruk kelnek alacsony árban. Nagyvásár ma is fog tartatni s remélhetőleg, ma már valamivel olcsóbban lesznek beszerezhetők az egyes czikek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. szeptember 13-án.

Magyar aranyjáradék 4%	122.50
Magyar koronajáradék	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.—
Ialmérési jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	155.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Osztrák járadék papirban	102.25
Osztrák járadék ezüstben	102.25
Osztrák járadék aranyban	124.50
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	945.—
Magyar hitelbank részvény	394.—
Osztrák hitelintézeti részvény	363.60
Páris vista	345.50
20 márkás arany	954.—
Német birodalmi márka	58.75
London vistc	119.75
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.72

NAGYVARADI SZINKOR.

Bérlet 134-ik szám. Bérlet 134-ik szám.

Páros. **Páros.**

az arad-nagyváradi szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi szeptember 14-én

Itt először:

NINETTE.

Nagy Operette.

Kezdete 7, vége fél 10 órakor.

Holnap szerdán, bérletfolyamban: NINETTE.

SZERKESZTŐI POSTA.

S. T. Szent-Jóbb. Csábitás és házasságtörés dicsőitése az egész, hozzá még érdektelen és pongyola előadásban. Hol marad és erkölcsi igazságszolgáltatás? Ezt nem kivánjuk? Térjen csak vissza a régihez: apró egyszerü történetkék jóizü feldolgozásához. Ehhez, ugy látszik van tehetsége. Nagyobb kiterjedésü novellákhoz nincs; legalább erről győzött meg bennünket.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Mai naptól kezdve tisztelt vevőim kényelmi szempontjából **legfinomabb**

AMERIKAI

PETROLEUMOT

5 és 10 literes ólomzárral ellátott edényekben

bérmentve házhoz szállitom.

Előre is a legpontosabb kiszolgálást igérve, mentől több megrendeléseket kér

kiváló tisztelettel

Janky Antal.

Olcsó tisztán kezelt

HEGYI BOROK

eladók

50 literen felüli mennyiségben, hectoliterenként 30., 36., 40., 50., és 60 forintért szállittatnak 1880-iki egy liter 60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr., 1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki 36 kr.

A hordók előállitási árban számitatnak és 6 héten belől visszavétetnek a borok után vét mellett szálittatnak. A borok tisztaságáról és valódiságáról kezeskedem.

Becses megrendelésüket kérem,

271 7—0 tisztelettel

Czeglédy Sándor

Zöldfa-Szálloda bérlője.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi majus 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár	ind.	**11 01**	**5 23**	7 00	**6 13**	2 23
B.-Hunyad	»	**12 20**	6 39	8 37	**7 54**	4 59
Csucsa	»	**12 52**	7 08	9 19	**8 32**	**4 49**
Bucsa	»	— —	— —	9 33	**8 51**	**5 13**
Brátka	»	— —	— —	9 50	**9 10**	**5 38**
Rév	»	**1 34**	7 46	10 08	**9 30**	6 13
Élesd	»	† **1 48**	† 7 58	10 25	**9 48**	6 42
Mező-Telegd	»	**2 01**	8 11	10 42	**10 07**	7 10
F.-Vásarhely	»	— —	— —	11 01	**10 27**	7 38
Várad-Velencze	»	**2 25**	8 33	11 10	**10 37**	7 51
Nagyvárad	érk.	**2 30**	8 38	11 17	**10 44**	8 —
Nagyvárad	ind.	**2 37**	8 43	11 32	**11 04**	2 22
Püspöki	»	— —	8 51	11 42	**11 14**	2 37
Bors	»	— —	— —	11 50	**11 22**	2 48
M.-Keresztes	»	— —	— —	12 03	**11 37**	**3 20**
Mező-Peterd	»	— —	— —	12 15	**11 50**	3 38
B.-Ujfalu	»	**3 14**	9 22	12 29	**12 05**	4 16
Sáp	»	— —	— —	12 47	**12 26**	**4 49**
Báránd	»	— —	— —	1 01	**12 42**	**4 13**
P.-Ladány	»	**3 56**	10 03	1 34	**1 19**	5 31
Szolnok	»	**5 31**	11 44	3 35	**3 37**	— —
Nagy-Káta	»	6 25	12 41	4 45	**5 00**	— —
Budapest	érk.	7 40	1 50	**6 20**	7 00	— —

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest	ind.	**9 15**	2 15	**5 45**	8 30	**7 05**
Nagykáta	»	**10 20**	3 25	**7 54**	10 16	**9 06**
Szolnok	»	**11 19**	4 23	**9 27**	11 31	**10 37**
P.-Ladány	»	**12 55**	5 55	**11 53**	2 00	**5 00**
Báránd	»	— —	— —	**12 07**	2 12	**5 17**
Sáp	»	— —	— —	**12 25**	2 27	**5 38**
B.-Ujfalu	»	**1 33**	**6 30**	**12 46**	2 47	6 04
M.-Peterd	»	— —	— —	**1 00**	3 00	6 21
M.-Keresztes	»	— —	— —	**1 14**	3 12	6 37
Bors	»	— —	— —	**1 28**	3 25	6 56
Püspöki	»	— —	— —	**1 36**	3 32	7 08
Nagyvárad	érk.	**2 11**	**7 08**	**1 48**	3 42	7 22
Nagyvárad	ind.	**2 18**	**7 15**	**2 06**	3 58	1 22
V.-Velencze	»	**2 25**	— —	**2 30**	4 05	1 31
F.-Vásárhely	»	— —	— —	**2 41**	4 16	1 46
M.-Telegd	»	**2 50**	**7 43**	**3 03**	4 38	2 19
Élesd	»	† **3 04**	† **7 56**	**3 21**	4 56	2 50
Rév	»	**3 26**	**8 18**	**3 45**	5 20	3 32
Brátka	»	— —	— —	**4 06**	5 43	4 08
Bucsa	»	— —	**8 51**	**4 27**	**6 05**	4 36
Csucsa	»	**4 17**	**9 7**	**4 53**	**6 32**	5 13
B.-Hunyad	»	**4 50**	**9 07**	**5 32**	**7 16**	— —
Kolozsvár	érk.	**5 55**	**10 37**	6 59	**8 34**	— —

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány	ind.	**1 31**	**4 01**	**6 02**	2 40	6 12
Debreczen	»	**3 05**	**5 30**	**8 00**	4 07	érk 7 —
Érmihályfalva	érk.	**4 06**	6 44	**9 17**	5 09	— 40

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Érmihályfalva	ind.	6 47	11 17	5 40	**9 18**	— —
Debreczen	»	8 40	12 36	**8 15**	**10 31**	3 48
P.-Ladány	érk.	9 46	1 45	**9 45**	**11 38**	5 24

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

	V. v.	V. v.
Debreczen i.	8 35	4 17
Sáránd »	9 31	5 11
H.-Bagos »	9 46	5 26
H.-Pályi »	10 08	5 46
M.-Pályi „	10 23	**6 00**
N.-Léta-Vértes érk.	10 46	**6 20**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta.

	V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi »	**5 47**	1 30
H.-Pályi »	6 03	1 48
H.-Bagos »	6 22	2 07
Sáránd »	6 47	2 34
Debreczen é.	7 25	3 18

Sáránd—Derecske.

Sáránd ind.	9 41	5 21
Derecske ér.	10 00	5 40

Derecske—Sáránd.

Derecske ind.	6 00	1 49
Sáránd érk.	6 20	2 09

1897–1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **szines** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusitom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

224—18—50

Aurora legujabb gallérformáju őszi felöltő	—	6 frttól	kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér — — —	—	1 frttól	„
Dora jó őszi kabát — — — —	—	4 frttól	„
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól	„
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25	„
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól	„
Carla gyönyörü szőrme gallér — — —	—	9.50	„
Carla hosszu szőrme gallér — — —	—	18 frttól	„
Brünn jó őszi szövet duplaszéles — —	—	22 krtól	„
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól	„
Jászay kitünő 120 széles női posztók	—	70 krtól	„
Házi vászon női fehérnemünek való 1 vég	—	6.85 kr	
Creas vászon női fehérnemünek való 1 vég	—	4.40 kr	
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr	
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és lábravalónak való $^{9}/_{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr	

Szőnyeg, paplan, matrácz, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérnemüek, **verseny nélküli olcsó árban.**

☛ Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve. ☚

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.